

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av bilaga 1 till lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning ändras så att lagens bilaga som innehåller en förteckning över de projekt som förutsätter miljökonsekvensbedömning omarbetas.

Syftet med propositionen är att uppdatera projektförteckningen, förtydliga innehållet i den och så långt det är möjligt förenhetliga förteckningen med projektförteckningen i bilagan till direktivet om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt, dock med beaktande av den finländska miljöns särdrag. Utöver direktivet ska projektförteckningen motsvara FN:s/ECE:s konvention om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang samt överenskommelsen mellan Finland och Estland om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang.

Det föreslås att en del av projekt som gäller tagande och bearbetning av naturtillgångar, projekt som gäller metallindustri, kemisk industri samt överföring av energi och substanser samt en del av avfallsprojekten ska ändras i enlighet med direktivet. Det föreslås att nationella storleksgränser av grundad anledning ska kvarstå i fråga om gruvprojekt, tagande av sten, grus eller sand, en del av projekten som gäller förändring av skogs-, kärr- eller våtmarksnatur, projekten för byggande och reglering i fråga om avfall och vattendrag, vatten- och avloppsprojekt samt lagring av olja, petrokemiska och kemiska produkter. Dessutom förtydligas tillämpningen av bedömningsförfarandet vid tillverkning av bioetanol och bioolja och tillvaratagande av uran som biproduktion. Försöksverksamhet med uran begränsas till att gälla endast småskalig bearbetning i laboratorier eller försöksanrikningsverk. I fråga om projekt som gäller kärnanslaggningar föreslås det att terminologin ska uppdateras.

Det föreslås att fiskodling, pälsdjurshållning, brytning, tillvaratagande, anrikning och bearbetning av torium samt tunnlar mellan Finland och Estland som förutsätts i den bilaterala överenskommelsen mellan Finland och Estland tas in i projektförteckningen.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2019.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLL	2
MOTIVERING	3
1 Inledning	3
2 Nuläge	3
2.1 Lagstiftning och praxis	3
2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EU ...	7
2.3 Bedömning av nuläget	9
3 Målsättning och föreslagna ändringar	20
3.1 Målsättning	20
3.2 Föreslagna ändringar	20
4 Propositionens konsekvenser	36
4.1 Ekonomiska konsekvenser	36
4.2 Konsekvenser för myndigheterna	37
4.3 Konsekvenser för miljön	37
4.4 Övriga konsekvenser	37
5 Beredning av propositionen	37
6 Ikraftträdande	38
7 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	39
LAGFÖRSLAG	42
om ändring av bilaga 1 till lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning	42
BILAGA	43
PARALLELLTEXT	46

MOTIVERING

1 Inledning

Det föreskrivs första gången om projektförteckningen 1994, då lagen (468/1994) och förordningen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (792/1994) trädde i kraft. Då föreskrevs det om projektförteckningen på förordningsnivå. En heltäckande översyn av projektförteckningen utfördes 1999 och därefter gjordes vissa ändringar i den 2006 och 2011. I samband med att lagen reviderades 2017 flyttades projektförteckningen från förordningsnivå till en bilaga till lagen, men några innehållsmässiga ändringar utfördes inte då. Efter översynen 1999 har vissa ändringar skett i fråga om terminologin och teknologin som borde beaktas. Projektförteckningen uppfyller inte minimikraven enligt direktivet om bedömning av inverkan på miljön till alla delar.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Förfarandet för bedömning av miljökonsekvenserna (MKB-förfarande) tillämpas i enlighet med 3 § 1 mom. i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017, nedan MKB-lagen) på projekt och ändringar av projekt som kan antas medföra betydande miljökonsekvenser. Bestämmelser om sådana projekt på vilka bedömningsförfarandet alltid tillämpas ingår i bilaga 1 till lagen. Projektförteckningen i bilagan innehåller 52 underpunkter som är indelade enligt elva verksamhetsområden. En del av dessa underpunkter innehåller många enskilda projekt. Verksamhetsområdena är: 1) djurhållning, 2) tagande och bearbetning av naturtillgångar, 3) byggande i vattendrag och vattenreglering, 4) metallindustri, 5) skogsindustri, 6) kemisk industri och produktion av mineralprodukter, 7) energiproduktion, 8) överföring och lagring av energi och substanser, 9) trafik, 10) vatten och avlopp, 11) avfallshantering samt 12) ändringar som storleksmässigt motsvarar de projekt som nämns ovan i punkterna 1–11.

Utöver i fråga om projekt som nämns i projektförteckningen kan bedömningsförfarandet tillämpas med stöd av beslutsfattande som sker i enskilda fall. Enligt lagens 3 § 2 mom. tillämpas bedömningsförfarandet dessutom när ett projekt eller en ändring av ett redan genomfört projekt kan antas medföra betydande miljökonsekvenser som, även med de sammantagna konsekvenserna av olika projekt, till sin natur och omfattning kan jämföras med konsekvenserna av de projekt som ingår i projektförteckningen. När det bestäms om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning ska tillämpas i ett enskilt fall ska, enligt paragrafens 3 mom., projektets egenskaper och lokalisering samt konsekvensernas karaktär beaktas. Dessa faktorer definieras närmare i bilaga 2 till lagen. I 2 § i statsrådets förordning om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (277/2017, nedan MKB-förordningen) föreskrivs dessutom närmare om faktorer som ska beaktas vid bedömningen av den naturliga miljöns tålighet.

Beslut i enskilda fall fattas av närings-, trafik- och miljöcentralen (nedan NTM-centralen). Beslut i enskilda fall som gäller kärnanläggningar fattas av arbets- och näringsministeriet. I 1 § i MKB-förordningen föreskrivs det om de uppgifter som den projektansvarige ska lämna den behöriga myndigheten för fattande av beslut om tillämpning av förfarandet vid miljökonsekvensbedömning i ett enskilt fall. Den projektansvarige har rätt att söka ändring i beslut som gäller ett enskilt fall genom besvär hos förvaltningsdomstolen i enlighet med förvaltningsprocesslagen (586/1996). Dessutom har den som har rätt att söka ändring i ett tillståndsbeslut som gäller ett projekt rätt att söka ändring i ett beslut som gäller ett enskilt fall om att miljökonsekvensbedömning inte är behövligt. Ändring söks i samma ordning och samtidigt som det tillståndsbeslut som gäller projektet överklagas.

Lagstiftningens utveckling

Ursprungligen föreskrevs om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning genom en lag (468/1994) och en förordning (792/1992) som trädde i kraft den 1 september 1994. Förteckningen över projekt som förutsätter MKB-förfarande ingick då i förordningen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. Lagstiftningen förnyades 1999 då lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning ändrades så, att den skulle motsvara det vid tidpunkten gällande rådets direktiv 85/337/EEG om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt. Då utfärdades också en ny förordning om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (268/1999) och i den togs en uppdaterad projektförteckning in. Förordningen 268/1999 upphävdes 2006 genom statsrådets förordning om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (713/2006), då brytning, anrikning och bearbetning av uran fogades till projektförteckningen som ett nytt projekt. År 2011 ändrades MKB-förordningen (359/2011) och till projektförteckningen fogades vindkraftverksprojekt samt avskiljning, transport och lagring av koldioxid.

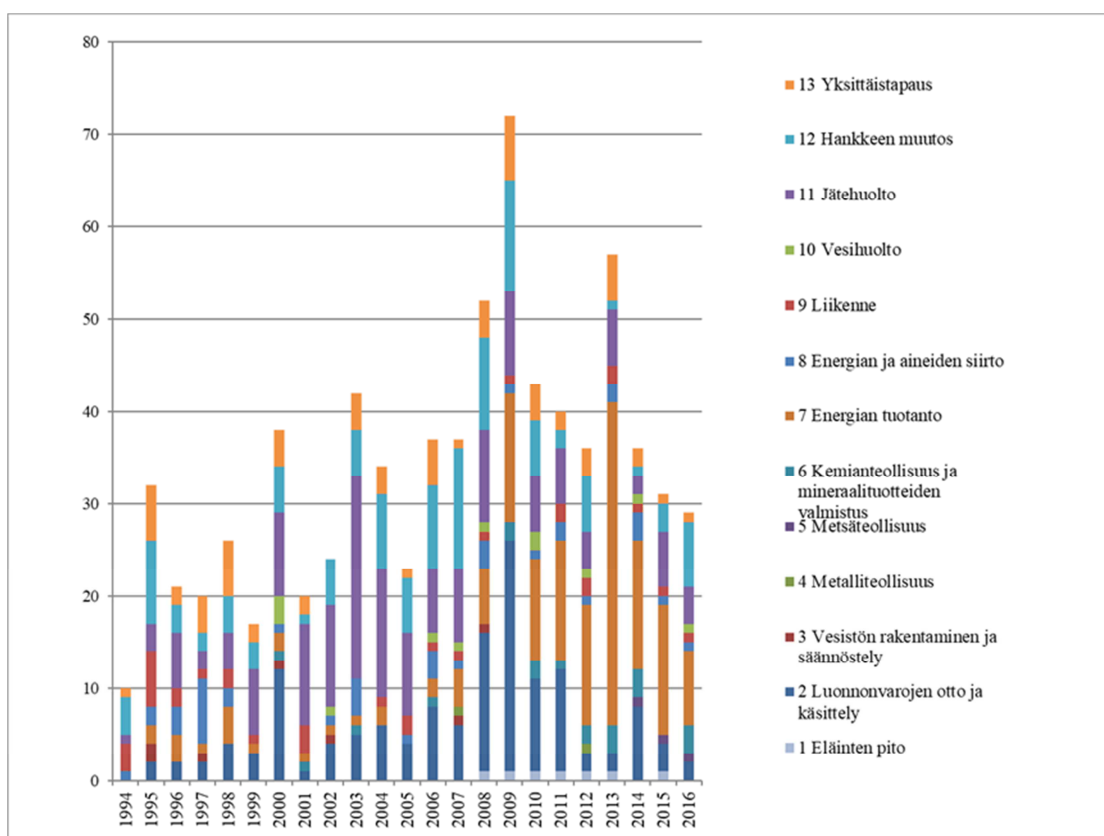
Lagstiftningen angående miljökonsekvensbedömning förnyades i stor omfattning då den nya MKB-lagen trädde i kraft den 16 maj 2017. Lagen innehöll de ändringar som krävdes enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/52/EU om ändring av direktiv 2011/92/EU om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt. Syftet med reformen var dessutom att göra MKB-förfarandet smidigare och göra lagens uppbyggnad tydligare. Samtidigt flyttades projektförteckningen från förordningen till bilaga 1 till lagen. I projektförteckningen utfördes endast en ändring i fråga om terminologin som gäller avfallsprojekt på så vis att problemavfall ändrades till farligt avfall.

Den projektförteckning som finns i bilaga 1 till gällande lag baserar sig huvudsakligen på projektförteckningen i bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (nedan MKB-direktivet) och på FN:s/ECE:s konvention om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang (nedan Esbokonventionen). I fråga om vissa funktioner har det ansetts ändamålsenligt att definiera nationella projekt i projektförteckningen eller storleksbegränsningar.

Nationellt definierade projekt och storleksbegränsningar baserar sig på en bedömning om att projekten i fråga medför betydande negativa miljökonsekvenser på grund av Finlands särdrag och kan jämföras med konsekvenserna av de projekt som ingår i projektförteckningen. Som exempel kan nämnas tagande av grus och sand, som är vanligt främst i Finland och Sverige, men inte i samma utsträckning i Europa där stenbrytning är vanligare. Det är inte ändamålsenligt att låta sådana projekt som är vanliga endast i vissa delar av Europa ingå i projektförteckningen i direktivet i större omfattning. Däremot innehåller projektförteckningarna till MKB-direktivet och Esbokonventionen även sådana projekt som sannolikt inte kommer att genomföras i Finland. Dessa bör ingå i en nationell projektförteckning för genomförande av MKB-direktivet och Esbokonventionen. Ett sådant projekt är t.ex. framställning av kolväten till havs.

Tillämpningen av förfarandet vid miljökonsekvensbedömning

Förfarandet vid miljökonsekvensbedömning tillämpas i genomsnitt på 30–50 projekt per år. Förfarandet tillämpas endast på projekt som har större miljökonsekvenser varav följer att småskaliga projekt inte omfattas av förfarandet. Antalet inledda förfaranden vid miljökonsekvensbedömning har ökat jämfört med de första åren efter lagens ikraftträdande och varierar också mycket årligen (figur 1). På 1990-talet inleddes i medeltal 20–30 bedömningsförfaranden per år. I början av 2000-talet var antalet 35–40 per år och under de flesta åren efter 2008 översteg antalet 40 per år. År 2009 var antalet inledda bedömningsförfaranden störst (72 st.).

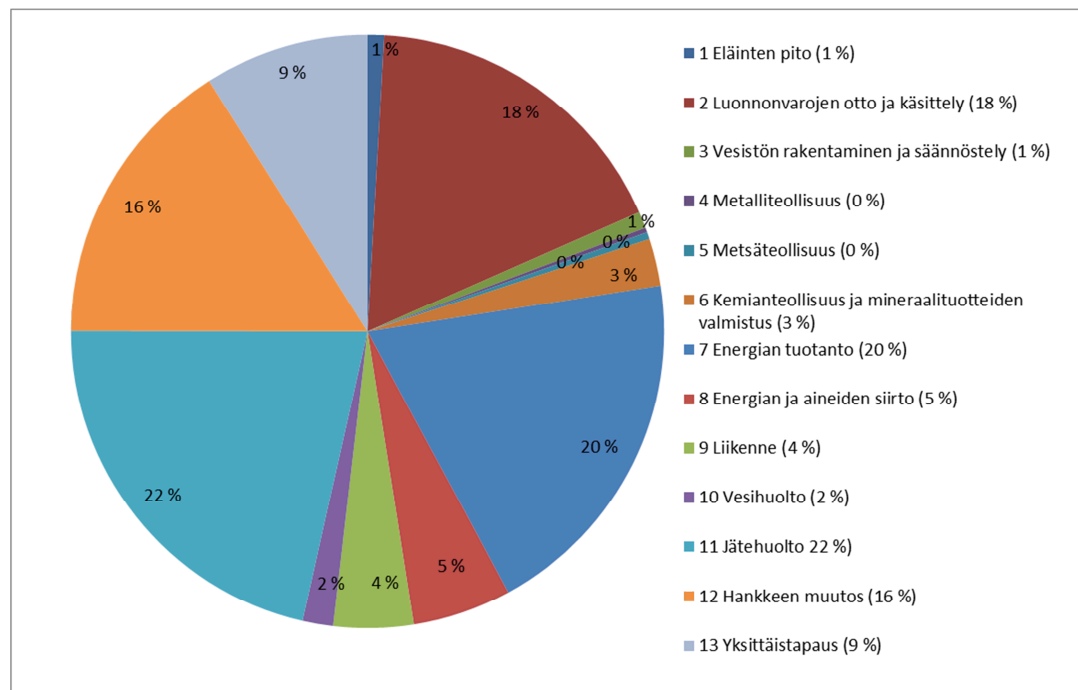

Figur 1. Inledda förfaranden vid miljökonsekvensbedömning projektvis och årsvis åren 1994–2016. MKB-lagens ikraftträdande i september 1994 bidrar till att antalet förfaranden var mindre det året. Uppgifterna som gäller antalet MKB-förfaranden baserar sig på Finlands miljöcentralns statistiska översikt. (Lakka, S. ja Jantunen, J. Tilastokatsaus YVA-menettelyihin 1994 – 2016. Finlands miljöcentral 23.10.2017).

Det vanligaste projektet av de inledda bedömningsförfarandena åren 1994–2016 var avfallshandling. Deras antal uppgick till sammanlagt 168 st. I övrigt var de vanligaste projekten energiproduktion, 153 st., samt tagande och bearbetning av naturtillgångar, 137 st. Antalet ändringar av projekt uppgick till 124 st.

De mindre vanliga projekten var skogsindustri (2 st.), metallindustri (2 st.), djurhållning (7 st.), byggande i vattendrag och vattenreglering (7 st.) samt vatten och avlopp (13 st.). Revideringen av avfallshandlingslagstiftningen och utvecklingen av avfallshandlingen har inverkat

på antalet bedömningsförfaranden för dessa projekt. Under de senaste åren har ändringarna inom energipolitiken fört med sig att många vindkraftsprojekt har omfattats av förfarandet vid miljökonsekvensbedömning.

Figur 2. Inledda MKB-förfaranden åren 1994–2016 projektvis (Lakka, S. ja Jantunen, J. Tilastokatsaus YVA-menettelyihin 1994 – 2016. Finlands miljöcentral 23.10.2017).

Vid utgången av 2016 hade förfarande vid miljökonsekvensbedömning inletts i sammanlagt 781 projekt. Av dessa hade MKB-förfarandet avslutats i 712 projekt, avbrutits i 17 projekt och i 52 projekt var förfarandet anhängigt.

Antalet förfaranden vid miljökonsekvensbedömning varierar mellan de olika NTM-centralerna. I Nyland hade det största sammanlagda antalet projekt inletts, 126 st., och i Södra Savolax det minsta antalet, 20 st. Arbets- och näringsministeriet är kontaktmyndighet i fråga om projekt som gäller kärnanläggningar enligt kärnenergilagen. Förfarandet vid miljökonsekvensbedömning har tillämpats 11 gånger på projekt som gäller kärnanläggningar.

Tillämpning av förfarandet vid miljökonsekvensbedömning i enskilda fall

Vid utgången av 2013 hade det fattats 428 beslut om tillämpning av förfarande vid miljökonsekvensbedömning i ett enskilt fall. Bedömningsförfarande skulle tillämpas på 130 projekt av dem och på 295 projekt var det inte behovligt att tillämpa bedömningsförfarande. Besluten har oftast gällt byggande av vindkraft, tagande och bearbetning av naturtillgångar eller djurhållning. (Perho, Juha, 2015. YVA-menettelyn soveltaminen yksittäistapauksissa – ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994) 6 §:n mukainen päätöksenteko ja hallintokäytäntö. Referee-artikel november 2015. Publicerad i Edilex 2.12.2015).

Man stannade för att tillämpa förfarandet vid miljökonsekvensbedömning på ca 30 procent av de projekt som behandlades vid beslutsförfarandet. De projekt som behandlades vid besluts-

förfarandet har delvis varit tämligen småskaliga eller haft ringa konsekvenser, vilket förklarar det stora antalet avslag. Största delen av de beslut som fattas i ett enskilt fall baserar sig på en begäran av den projektansvarige. På så vis har den projektansvarige velat förvissa sig om ifall det är nödvändigt att tillämpa förfarandet vid miljökonsekvensbedömning före tillståndsförfarandet.

Ett beslut om att tillämpa MKB-förfarande på projekt i ett enskilt fall innebär inte ännu att MKB-förfarandet kommer att genomföras. MKB-förfarande hade inletts i ca 70 av de 130 beslut som fattats vid utgången av 2013. I fråga om resten har projektet antingen lagts ned eller ändrats så att det inte har varit behövligt att tillämpa MKB-förfarandet.

2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EU

Inom Europeiska unionen föreskrevs det ursprungligen om bedömning av inverkan på miljön genom rådets direktiv 85/337/EEG om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt, som senare har ändrats fyra gånger genom rådets direktiv 97/11/EG, Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/35/EG, Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/31/EG samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/52/EG). Det ursprungliga direktivet jämte ändringar kodifierades till ett direktiv, då det nya MKB-direktivet antogs 2011.

I enlighet med artikel 4.1 i MKB-direktivet ska MKB-förfarandet tillämpas direkt på de projekt som avses i projektförteckningen i bilaga 1 till direktivet. Bilaga I innehåller 23 punkter med definierade projekt som direkt kräver sådan bedömning som avses i direktivet. Största delen av dessa punkter innehåller underpunkter, där det finns flera projekt och därtill hörande storleksbegränsningar. I enlighet med punkt 24 omfattar dessutom projektförteckningen alla ändringar och utvidgningar av de projekt som finns med i bilagan, om ändringen eller utvidgningen i sig motsvarar de gränsvärden som fastställs i bilagan.

Direktivet innehåller också en förpliktelse att utföra bedömning från fall till fall. Enligt artikel 4.2 ska medlemsstaterna när det gäller projekt som redovisas i bilaga II bestämma om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning ska tillämpas på projekten. Tillämpningsområdet för bilaga II är vidsträckt och omfattar 12 verksamhetsområden där sådana projekt som kräver bedömning från fall till fall definieras. Dessutom krävs enligt punkt 13 i bilaga II bedömning från fall till fall även i fråga om ändringar eller utvidgningar av nämnda projekt, som kan ha betydande negativ inverkan på miljön samt i fråga om sådana, i bilaga I avsedda projekt, vilkas syfte är att prova nya metoder under högst två år. En bedömning kan i enlighet med artikel 4.2 a genomföras genom granskning från fall till fall eller i enlighet med 4.2 b med hjälp av gränsvärden eller kriterier som fastställs av medlemsstaterna eller genom tillämpning av de förfaranden som avses i både 4.2 a och b. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillståndsförfarande kan tillämpas på de projekt som nämns i bilaga I och II till MKB-direktivet.

Internationella avtal

I Esbokkonventionen har man kommit överens om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang. Genom konventionen fastställs avtalsparternas skyldigheter att bedöma vissa funktioners miljökonsekvenser i ett tidigt skede av planeringen och staten åläggs en allmän informationsskyldighet och skyldighet att höra parter i samband med alla sådana storskaliga projekt som kan antas medföra gränsöverskridande betydande negativa miljökonsekvenser. En part har rätt att ta del av en annan parts förfarande vid miljökonsekvensbedömning, om det projekt som ska bedömas kan antas medföra betydande negativa miljökonsekvenser mot den staten i fråga.

Den 31 juli 1995 antog Finland konventionen som ingicks i Esbo 1991 och den trädde i kraft den 10 september 1997. Konventionen har genomförts genom en förordning om genomförande av konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang (FördrS 67/1997). Den 31 januari 2014 godkände Finland en 2004 utförd ändring av konventionen och ändringen trädde i kraft den 23 oktober 2017. Konventionsändringen har genomförts genom statsrådets förordning om ändring av konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang (FördrS 81/2017). De förpliktelser som följer av konventionen och ändringen regleras i MKB-lagstiftningen.

Förpliktelserna enligt konventionen ska tillämpas antingen direkt med stöd av den projektförteckning som bifogas konventionen som bilaga I eller, i fråga om andra projekt än de som förtecknas i bilaga I, genom beslut av avtalsparterna. I projektförteckningen i bilaga I definieras 22 projekt och storleksbegränsningar som preciserar dessa. I regel är det fråga om synnerligen storskaliga projekt eftersom förutsättningen för att konventionen ska tillämpas är att projektet i fråga kan antas medföra gränsöverskridande betydande negativa miljökonsekvenser.

Utöver Esbokkonventionen har Finland en bilateral överenskommelse med Estland om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang (nedan MKB-avtalet mellan Finland och Estland) som Finland antog den 3 maj 2002 och som trädde i kraft den 6 juni 2002. Överenskommelsen har genomförts genom förordning av republikens president om överenskommelsen mellan Finland och Estland om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang (FördrS 51/2002). Syftet med överenskommelsen är att effektivisera det bilaterala samarbetet i fråga om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. Förpliktelserna enligt överenskommelsen motsvarar i stor utsträckning Esbokkonventionen.

Enligt artikel 4.1 ska överenskommelsen tillämpas på de projekt som nämns i bilaga I i projektförteckningen och som kan antas medföra gränsöverskridande betydande negativa miljökonsekvenser.

Projektförteckningen i de övriga nordiska länderna och Estland

I samband med beredningen av den nya regeringspropositionen har projektförteckningarna i Sverige, Danmark, Norge och Estland granskats. Systemen för planering och MKB-förfarandena avviker i viss mån från varandra i de olika länderna, vilket bör beaktas då man gör jämförelsen. I Sverige är MKB-förfarandena frekventa och sådana tillämpas även på småskaliga projekt. Jämförelser utfördes framför allt i fråga om sådana projekt där man övervägde om de ska inkluderas i den nationella projektförteckningen. Det var främst fråga om projekt för djurhållning.

Tabell 1. Djurhållningsprojekt som upptas i projektförteckningar i Sverige, Norge, Danmark och Estland.

Sverige	Djurhållning 1 § Tillståndsplikt B och verksamhetskod 1.10-i gäller för anläggning för djurhållning med 1. mer än 40 000 platser för fjäderfän, 2. mer än 2 000 platser för växande grisar som är tyngre än 30 kilogram och avsedda för produktion, eller 3. mer än 750 platser för suggor. Förordning (2016:1188). 2 § Tillståndsplikt B och verksamhetskod 1.11 gäller för anläggning med stadigvarande djurhållning av nötkreatur, hästar eller minkar med mer än 400 djurenheter, dock inte inhägnad. Med en djurenhet avses 1. en mjölkko eller sinko inklusive kalv upp till en månads ålder, 2. sex kalvar från en månads upp till sex månaders ålder, 3. tre övriga nöt, sex månader eller äldre, 4. en häst, inklusive föl upp till sex månaders ålder, eller 5. tio minkhonor för avel, inklusive valpar upp till åtta månaders ålder och avelshannar.
Norge	17. Facilities for intensive poultry and pig farming with room for more than (minor initiatives are covered by Annex II no. 1e): a) 85,000 broilers, 60,000 hens b) 3,000 finishing pigs (over 30 kg) or c) 900 pigs
Danmark	17. Anlæg* til intensiv fjerkræavl og svineavl med mere end: a) 85.000 pladser til slagtekyllinger, 60.000 pladser til høner b) 3.000 pladser til slagtesvin (over 30 kg) eller c) 900 pladser til søer. *Anlæg omfattet af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. er alene omfattet af denne lovs bestemmelser om miljøvurdering af planer og programmer.
Estland	27) construction of installations for the intensive rearing of poultry, pigs or bovine animals with more than 60 000 places for poultry, 3000 places for pigs (with a body mass of over 30 kg), 900 places for sows, 600 places for dairy cows, 800 places for suckler cows or 1200 places for young bovine animals, i.e. heifers that are over eight months old until giving birth and bulls that are over eight months old;

2.3 Bedömning av nuläget

Djurhållning

Projekt som gäller djurhållning finns upptagna i projektförteckningen under punkt 1, som stämmer överens med MKB-direktivet. Åren 2000–2016 inleddes sammanlagt sju MKB-förfaranden enligt direktivet, varav tre förfaranden med stöd av underpunkt a som gäller höns- och svinhus, två förfaranden med stöd av underpunkt b som gäller svinhus med mer än 3 000 svin, ett förfarande med stöd av både underpunkt a och b och dessutom ett förfarande med stöd av underpunkt b samt med stöd av underpunkt c som gäller svinhus med mer än 900 suggor. Åren 2000–2016 inleddes utöver dessa MKB-förfarande i fem befintliga projekt för utvidgning av verksamheten som gäller djurhållning.

Antalet beslut som gäller tillämpning av MKB-förfarande i ett enskilt fall åren 2006–2015 var sammanlagt 31, varav 16 gällde svinhus. De övriga gällde uppfödning av broilrar, nötkreatur och pälsdjur samt fiskodling. I två beslut som gällde svinhus, två som gällde nötkreatur och ett som gällde pälsdjur krävdes MKB-förfarande. Projekt som gäller uppfödning av nötkreatur ingår inte i den gällande projektförteckningen. Åren 2006–2015 fattades sammanlagt 25 beslut i enskilda fall som anknyter till ändringar av djurhållningsprojekt, varav tio beslut gällde upp-

födning av grisar, åtta beslut uppfödning av broilrar och de övriga besluten uppfödning av pälsdjur, nötkreatur och höns.

Projekt som gäller uppfödning av pälsdjur ingår inte heller i projektförteckningen men på en del av dem har enligt gällande lag tillämpats MKB-förfarande genom beslut som fattas i enskilda fall. Åren 2006–2017 fattades 14 beslut i enskilda fall som gällde uppfödning av pälsdjur och i tre av dessa ansågs det behövt att tillämpa MKB-förfarande. Två av dessa gällde ändring av verksamheten. I det ena projektet gällde ändringen ca 6 060 djurenheter och i det andra projektet ca 2 884 djurenheter som definieras i bilaga 3 till miljöskyddslagen (527/2014). Det tredje projektet som krävde MKB-förfarande som gällde uppfödning av pälsdjur var ett nytt projekt, vars storlek hade uppgetts vara ca 25 000 djurenheter. De projekt som gäller uppfödning av pälsdjur eller ändringar av projekt för vilka det inte krävdes något MKB-förfarande var som störst projekt omfattande 3 705 djurenheter.

Fiskodlingsprojekt ingår inte i projektförteckningen men på dem har enligt gällande lag tillämpats MKB-förfarande genom beslut i ett enskilt fall. Åren 2006–2017 fattades fem beslut i enskilda fall som gällde fiskodlingsprojekt och i två av dessa ansågs det behövt att tillämpa MKB-förfarande. De beslut som krävde MKB-förfarande gällde projekt på havsområdet, där fiskbeståndet ökade med 1 000 000 kg och 2 000 000 kg per år. De projekt i fråga om vilka MKB-förfarande inte krävdes genom beslut i ett enskilt fall var sådana där fiskbeståndet ökade med högst 1 000 000 kg per år.

Tagande och bearbetning av naturtillgångar

Projekt som gäller tagande och bearbetning av naturtillgångar ingår i punkt 2 i projektförteckningen vilken innehåller sju underpunkter.

Underpunkt a som gäller gruvor innefattar brytning, anrikning och bearbetning av metallhaltiga malmer eller andra gruvmineraler, om den totala mängd som lösgörs är minst 550 000 ton om året, samt gruvdrift i dagbrott, vilkas areal överstiger 25 hektar. Åren 2010–2016 inleddes 17 MKB-förfaranden med stöd av denna underpunkt. I sex av dem var det fråga om ändring av ett projekt. I tre av dessa grundade sig behovet av ett MKB-förfarande utöver på underpunkt a även på någon annan punkt i projektförteckningen.

Den hektarbaserade storleksgränsen för gruvprojekt antecknades i projektförteckningen i samband med ändringen av MKB-förordningen 1999 och baserade sig på genomförandet av ändringen av MKB-direktivet. Tidigare krävdes bedömningsförfarande av gruvdrift i stor omfattning, vilket grundade sig på förpliktelsen enligt Esbokonventionen att utsträcka MKB-förfarandet till brytning av metallhaltiga malmer och kol, anrikning och bearbetning av dem på plats. I samband med ändringen av MKB-lagen 1998 fäste riksdagens miljöutskott också i sitt betänkande (MiUB 8/1998 rd) uppmärksamhet vid gruvprojektens storleksgränser och föreslog att man överväger klara gränsvärden för gruvdriften vid översynen av MKB-förordningen. På så vis fastställdes utöver hektargränser även storleksgränser för den totala mängd som lösgörs.

I den bakgrundsutredning som miljöministeriet låtit göra om behovet att uppdatera projektförteckningen har de icke-flexibla storleksgränserna lyfts fram av verksamhetsutövarna särskilt i fråga om projekt för utvidgning av gruvor (Kari Marttinen och Laura Leino, 2017. YVA-lain hankeluettelon läpikäynti ja päivittäminen tarpeet. HPP Asianajotoimisto). Enligt direktivet bör bedömningsförfarande dock regelmässigt krävas även i fråga om ändringar och utvidgningar av projekt då ändringen i sig till sin storlek motsvarar projekt som ingår i projektförteckningen. Systematiken i MKB-lagen är den samma som i fråga om det som nationellt stadgas om projekt eller storleksgränser.

Underpunkt b som gäller täktverksamhet innefattar tagande av sten, grus och sand, om brytnings- eller täktområdets areal överstiger 25 hektar eller den substansmängd som tas ut är minst 200 000 kubikmeter fast mått om året. Åren 2010–2016 inleddes 16 MKB-förfaranden med stöd av denna underpunkt.

Det i underpunkten nämnda brytnings- eller täktområdet svarar inte helt mot direktivets definition av projektets lokalisering (i den engelskspråkiga versionen av direktivet *site*) som utöver själva täktområdet anses inbegripa också sådan verksamhet som stöder täktverksamheten och som är central för täkten och oupplösligt hör samman med den (EU-kommissionens tolkning). Nationellt definieras ett täktområde som ett område på vilket egentlig täktverksamhet (marktäkt eller brytning) utförs (Miljöförvaltningens anvisningar 1/2009). I den lagstiftning som gäller marktäkt används termen täktområde som bättre motsvarar definitionen av lokalisering i direktivet.

Av den bakgrundsutredning som man låtit göra om behovet att uppdatera projektförteckningen har det också framgått att verksamhetsutövarna upplever att storleksgränsen i fråga om täktvolymen för marksubstanser är för låg.

Underpunkt c som gäller utvinning och behandling av asbest har inte tillämpats i Finland. Framställning av asbestfibrer är för närvarande förbjuden inom Europeiska unionen.

Underpunkt d som gäller brytning, anrikning och bearbetning av uran är ett nationellt definierat tillägg till projektförteckningen. Den fogades som en egen punkt till projektförteckningen genom en ändring av MKB-förordningen 2006 eftersom brytning av uran kan antas medföra betydande negativa miljökonsekvenser av sådan i punkt 2 a avsedd verksamhet även i mindre skala. Provbrytning som baserar sig på undersökningsarbetet i inmutningsskedet betraktades vid nämnda tidpunkt som så småskalig verksamhet att den inte upptogs i projektförteckningen. Åren 2010–2016 har MKB-förfaranden inletts två gånger med anledning av nämnda punkt. Dessutom har förfarande inletts en gång både med stöd av underpunkt a som gäller gruvprojekt allmänt och med stöd av underpunkt d som gäller uranprojekt.

I samband med att den punkt i projektförteckningen som gäller uran fogades till projektförteckningen 2006 förutsatte riksdagens miljöutskott att man utreder probvbrytningens miljökonsekvenser när det gäller undersökningsarbetet i inmutningsskedet för att bedöma om det är motiverat att lägga till probvbrytning i projektförteckningen (MiUB 3/2006 rd).

Miljöministeriet lät Strålsäkerhetscentralen och Geologiska forskningscentralen utföra en utredning om miljökonsekvenserna när det gäller probvbrytning och anrikning av uranmalm 2007 (Uraanimalmmin koelouhinnan ja -rikastuksen ympäristövaikutukset. Säteilyturvakeskuksen ja Geologian tutkimuskeskuksen projektiryhmän loppuraportti ympäristöministeriölle. 23.1.2007). I sammanfattningen av utredningen konstaterades att omfattningen av den probvbrytning som föregår drift av urangruber kan variera stort och täktvolymerna kan bli omfattande innan man kan dra några slutsatser av ett projekts fortsättning. Slutligen föreslogs att MKB-förfarande ska tillämpas direkt på projekt där den totala täktvolymen av probvbrytningen av uranmalm överstiger 30 000 ton innan ett utmål bildas. Samtidigt föreslogs att MKB-förfarande alltid ska krävas för probvbrytning av uranmalm som innefattar kemisk anrikning av uran på det ställe där uranbrytningen sker eller för återbördande av anrikningssand som anrikats någon annanstans till det ställe där uranbrytningen sker oberoende av den volym uranmalm som ska anrikas.

Miljöministeriet begärde utlåtanden om utredningen och i många av dessa kommenterades bristen på social konsekvensbedömning. Finlands miljöcentral utredde 2011–2012 de sociala

konsekvenser som anknyter till uranletning och tillvaratagande av uran. Syftet med utredningen var att med avseende på de sociala konsekvenserna bedöma den storleksgräns som föreslås i Strålsäkerhetscentralens och Geologiska forskningscentralens utredning (Jantunen, J. 2012. Ympäristövaikutusten arvioinnin (YVA) soveltaminen uraanimalkan koelouhintaan ja -rikastukseen sosiaalisten vaikutusten näkökulmasta. Muistio ympäristöministeriölle. Finlands miljöcentral 18.12.2012.

Av promemorian framgår sammanfattningsvis följande: Medborgarna har ofta starka uppfattningar om de faror som anknyter till uran redan i malmletningsskedet. Uppfattningarna anknyter främst till hälsa, näringar, trivsel i boendet, naturvärden, värdet på egendom och rekreationsmöjligheter. Människornas uppfattningar verkar inte ha något samband med de konkreta miljökonsekvenser som de enskilda projekten kan bedömas medföra. Därför är det inte möjligt att enbart utifrån människors erfarenhetsmässiga uppfattningar fastställa en storleksgräns för sådana projekt för provbrytning och anrikning av uran som kräver MKB-förfarande. Den storleksgräns som anges i Strålsäkerhetscentralens och Geologiska forskningscentralens utredning har definierats på miljömässiga grunder. De sociala konsekvenserna av uranprojekt ger enligt Finlands miljöcentralens utredningar däremot inga konkreta grunder för bedömning av storleksgränsen. En del invånare i närområden till uranprojekt motsätter sig alla sådana projekt oberoende av projektets skede, karaktär och omfattning. Om provbrytning och anrikning av uran läggs till MKB-förordningens projektförteckning, kräver de alltid ett förfarande vid miljökonsekvensbedömning enligt MKB-lagen.

I Finland är halterna av uranmalm så låga (under 1 %) att så länge som marknadspriset är lågt är det i praktiken inte lönsamt att utvinna uran som huvudprodukt från en gruva. Utvinning av uran som biprodukt från en gruva är däremot ett eventuellt genomförbart projekt. Tillämpning av projektförteckningen på utvinning av uran i form av biproduktion har orsakat oklarhet och i projekt av denna typ har förtydligande utlåtanden begärts av närings-, trafik- och miljöcentralerna. I utlåtandena har utvinning av uran i form av biproduktion ansetts höra till den punkt i projektförteckningen som gäller brytning, anrikning och bearbetning av uran.

Punkt 2 e i projektförteckningen gäller torvutvinning, om den produktionsareal som är att betrakta som sammanhängande överstiger 150 hektar. Åren 2010–2016 har MKB-förfaranden inletts med anledning av denna punkt i samband med sex projekt. Punkten i projektförteckningen baserar sig på MKB-direktivets projektförteckning, som dock saknar kravet på en sammanhängande produktionsareal. Definitionen av produktionsareal motsvarar inte heller fullständigt definitionen i direktivet där det hänvisas till enbart arealen (i den engelskspråkiga versionen av direktivet *surface of the site*). Preciseringsen av att ett område är sammanhängande är ett nationellt tillägg, som inte motsvarar ordalydelsen i MKB-direktivet, och som också kan tolkas som ett mildare krav än kraven enligt direktivet. Den produktionsareal enligt gällande lag som är att betrakta som sammanhängande har i tillämpningspraxis inte heller omfattat stödverksamhet som har ett nära samband med täktverksamhet, vilket kan anses som ett lindrigare krav än kraven i direktivet. Definitionen av produktionsareal som är att betrakta som sammanhängande har också innefattat praktiska tolkningsproblem. I de diskussioner som förts i samband med beredningen av regeringens proposition och under remissbehandlingen har det föreslagits att storleksgränsen för torvutvinningsområden som ansetts vara hög ska ändras till 100 hektar.

Punkt 2 f i projektförteckningen gäller förändring av bestående karaktär av skogs-, kärr- eller våtmarksnatur på ett område som är större än 200 hektar och som är att betrakta som enhetligt genom nydikning eller torrläggning av odikade kärr- och våtmarksområden, genom avlägsnande av trädbeståndet varaktigt eller genom förnyelse av området med trädarter som inte hör till Finlands naturliga flora. Punkten baserar sig delvis på Esbokonventionens projektförteckning, som innehåller punkten ”avverkning av stora skogsområden”. Till övriga delar har pro-

jektet definierats nationellt. Det överlappar delvis projekt som gäller torvproduktion, som har lagts till projektförteckningen senare. Underpunkten har tillämpats en gång på ett skogsdikningsprojekt med anknytning till nyskifte på 1990-talet. Det har i praktiken visat sig att det i Finland egentligen inte genomförs så omfattande skogsavverkningar, dikningar eller andra projekt som avses i definitionen. För närvarande kan närmast stora åkerröjningsprojekt komma i fråga. I de diskussioner som förts i samband med beredningen av denna regeringsproposition har det föreslagits att den storleksgräns som anges i denna underpunkt och som anses vara hög ska ändras till 100 hektar.

Punkt 2 g i projektförteckningen gäller utvinning av råolja eller naturgas i kommersiellt syfte och baserar sig på projektförteckningarna i MKB-direktivet och Esbokonventionen.

Byggande i vattendrag och vattenreglering

Projektförteckningens punkt 3 byggande i vattendrag och vattenreglering innehåller fem underpunkter. Underpunkterna a och b motsvarar innehållsmässigt MKB-direktivets projektförteckning. Underpunkt b har tillämpats en gång åren 2000–2016 i samband med en konstgjord bassäng och ett vattenregleringsprojekt.

Underpunkt c som gäller vattenregleringsprojekt är ett nationellt definierat projekt. Med stöd av denna punkt har MKB-förfarande inletts en gång åren 2000–2016 i samband med den konstgjorda bassäng och det vattenregleringsprojekt som nämndes i föregående stycke.

Underpunkt d som gäller ledning av vatten från ett vattendrag till ett annat baserar sig på projekt enligt MKB-direktivet, men den är mer omfattande. Punkt 12 a i projektförteckningen i MKB-direktivet innefattar anläggningar för överledande av vatten mellan avrinningsområden, där överledandet syftar till att förebygga möjlig vattenbrist och där mängden överfört vatten överstiger 100 miljoner kubikmeter per år. Överföring av dricksvatten via rörledningar omfattas inte. Storleksgränsen på 3 kubikmeter per sekund som tillämpas i den nationella bestämmelsen motsvarar 100 miljoner kubikmeter per år, dvs. storleksgränsen per år är innehållsmässigt densamma som i MKB-direktivet. I den nationella bestämmelsen saknas dock MKB-direktivets undantag som gäller överföring av dricksvatten och uppdelning i projekt som genomförs för förebyggande av vattenbrist och övriga projekt. Denna punkt i projektförteckningen har inte tillämpats en enda gång efter 1999, då den lades till den nationella projektförteckningen. Avvikelserna i förhållande till direktivet har tillsvidare inte haft någon praktisk betydelse. Om innehållet förenhetligas med MKB-direktivet kan emellertid tolkningen av punkten bli tydligare.

Underpunkt e som gäller översvämningsskydd är ett nationellt definierat projekt som har tillämpats två gånger åren 2000–2016. Som en följd av klimatförändringen kan översvämningsskyddet bli en betydelsefull verksamhet som påverkar vattenmiljön i Finland. Gränsvärdet för projekt som gäller översvämningsskydd med en nyttoyta på 1 000 hektar, dvs. 10 km², kanske inte räcker till för att alla de projekt som kan ha betydande konsekvenser ska omfattas av MKB-förfarandet.

Metallindustri

Punkt 4 i projektförteckningen som gäller metallindustri innehåller verksamheter som nämns i både bilaga I och bilaga II till MKB-direktivet, men punkten avviker dock i fråga om beskrivningarna av verksamheterna mycket från de beskrivningar som nämns i bilagorna till MKB-direktivet. Punkten tillämpas sällan. Åren 2000–2016 inleddes ett MKB-förfarande endast i två fall med stöd av den.

MKB-direktivet förutsätter ett MKB-förfarande av integrerade anläggningar för primärsmältning av gjutjärn och stål och av anläggningar för produktion av ickejärnmetaller utifrån malmer, slig eller sekundärt råmaterial genom metallurgiska, kemiska eller elektrolytiska processer. Integrerade anläggningar för primärsmältning av gjutjärn och stål kan enligt den engelskspråkiga versionen av MKB-direktivet och Europeiska kommissionens anvisning för tolkning av bilagorna till MKB-direktivet (Interpretation of definitions of project categories of annex I and II of the EIA Directive, 05/2015) anses avse främst järn- och stålverk som finns under punkt 4 b i projektförteckningen i den gällande MKB-lagen. Underpunkt a i punkten som gäller metallindustri är ett nationellt tillägg jämfört med projektförteckningen i MKB-direktivet, eftersom gjuterier och smältverk inte ingår i projektförteckningen i MKB-direktivet annat än som en del av järn- och stålverk. De ingår dock i bilaga II till MKB-direktivet. Också de sinterverk, produktionsanläggningar för järnlegeringar och rostverk som nämns under underpunkt b är nationella tillägg till projektförteckningen eftersom de ingår i projektförteckningen i MKB-direktivet endast som en del av järn- och stålverk. I bilaga II till MKB-direktivet nämns rostnings- och sintringsverk för metalliska malmer. Också underpunkt c i punkten som gäller metallindustri avviker från motsvarande punkt i projektförteckningen i MKB-direktivet eftersom projektförteckningen i MKB-direktivet förutsätter ett MKB-förfarande av alla anläggningar för produktion av ickejärnmetaller utifrån malmer, slig eller sekundärt råmaterial genom metallurgiska, kemiska eller elektrolytiska processer. Projektförteckningen i den gällande MKB-lagen har förutsatt ett MKB-förfarande endast av metallverk och rostverk där andra metaller än järnmetaller förädlas, vilket inte motsvarar kraven enligt MKB-direktivet när det gäller andra anläggningar än anläggningar för produktion av järnbaserade metaller. Att punkten i projektförteckningen förenhetligas med projektförteckningen i MKB-direktivet förtydligar tolkningen av punkten och undanröjer dess brister i förhållande till kraven enligt MKB-direktivet.

Skogsindustri

Punkt 5 i projektförteckningen som gäller skogsindustri motsvarar formuleringarna i projektförteckningarna i MKB-direktivet och Esbokkonventionen. Åren 2000–2016 inleddes sammanlagt tre MKB-förfaranden med stöd av denna underpunkt och i alla var det fråga om massafabriker som avses i underpunkt a.

Kemisk industri och produktion av mineralprodukter

Punkt 6 i projektförteckningen som gäller kemisk industri och produktion av mineralprodukter uppfyller kraven enligt MKB-direktivets projektförteckning och innefattar dessutom nationellt definierade preciseringar. Särskilt avviker den från formuleringen av MKB-direktivets projektförteckning i fråga om underpunkterna c–f. Åren 2010–2016 har MKB-förfarande inletts i fråga om 15 projekt inom den kemiska industrin. MKB-förfarandet har baserat sig antingen på underpunkt d som gäller lösningsmedel eller underpunkt e som gäller farliga kemikalier och explosiva varor. Största delen av de projekt inom kemisk industri som krävt MKB-förfarande har gällt produktion av biobränslen med stöd av underpunkt e.

Underpunkt a som gäller råoljeraffinaderier baserar sig på motsvarande projekt i MKB-direktivets projektförteckning, men den saknar det undantag som ingår i MKB-direktivet i fråga om anläggningar som enbart tillverkar smörjmedel ur råolja. Beredningen av propositionen ger vid handen att det är osannolikt att sådana anläggningar byggs i Finland och att projektets miljökonsekvenser inte kan jämföras med konsekvenserna av oljeraffinaderier. För tydlighets skull kan det vara motiverat att förenhetliga punkten med MKB-direktivet.

Underpunkt b som gäller anläggningar för förgasning eller kondensering av oljeskiffer, stenkol eller torv baserar sig på MKB-direktivets projektförteckning, men den har ett nationellt

tillägg som gäller torv. Tillägget kan motiveras med att det i punkten är fråga om förgasning eller kondensering av fossila bränslen och användningen av torv kan i detta sammanhang anses jämförbart med övriga bränslen i punkten. Torv utvinns nästan inte alls i större skala i övriga Europa. I fråga om torv kan storleksgränsen anses vara hög.

Punkterna 6 c–f som gäller kemisk industri avviker i hög grad från formuleringarna i MKB-direktivets projektförteckning. Då dessa punkter kom till konstaterades i förarbetena till 1994 års MKB-förordning att de baserar sig på MKB-direktivet och innefattar central verksamhet inom kemisk industri och byggnadsmaterialindustri som har betydande negativa miljökonsekvenser på grund av de lösningsmedel eller kemikalier som används. Formuleringen av dem har emellertid visat sig vara problematisk vid tillämpningen. Det har förekommit problem särskilt i fråga om tillämpningen av underpunkt e som gäller fabriker för omfattande produktion av farliga kemikalier i fråga om dess hänvisningsbestämmelse. Hänvisningen gäller farliga kemikalier som avses i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005) och i fråga om dessa finns det i nämnda lag en hänvisning till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar. Det har också förekommit problem med att definiera vad som avses med omfattande. Dessutom har verksamhetsutövare upplevt att storleksgränsen vid 1 000 ton per år för anläggningar som använder lösningsmedel och medel innehållande lösningsmedel är för låg.

Grunden för tillämpning av bedömningsförfarandet i projekt som gäller framställning av bioetanol eller bioolja har varierat, vilket delvis beror på skillnader i framställningssätt. Bioetanol kan framställas t.ex. med biokemiska metoder eller metoder som är jämförbara med förgasning av råmaterial vanligen av fasta råmaterial. Bioolja kan framställas bl.a. genom användning av metoder som hör till pyrolysteknik och olika råmaterial som kan ha såväl flytande som fast form.

Flera punkter i projektförteckningen har utgjort grund för tillämpning av MKB-förfarandet i fråga om projekt som gäller framställning av bioetanol och bioolja. I vissa projekt har grunden utgjorts av punkt 6 e (fabriker för omfattande produktion av farliga kemikalier som avses i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005)). I detta fall har bioolja eller bioetanol betraktats som sådana farliga kemikalier som avses i lagen. Dessutom har i projekt som gäller framställning av bioolja grunden utgjorts av punkt 8 d (lager för olja, petrokemiska eller kemiska produkter där lagercisternernas volym är sammanlagt minst 50 000 kubikmeter, 6 § 8 d punkten i den upphävda MKB-förordningen (359/2011)). I vissa projekt har grunden utgjorts av 11 b punkten (anläggningar för biologisk behandling av annat avfall än farligt avfall vilka är dimensionerade för minst 20 000 ton avfall om året). I detta fall har som råmaterial utnyttjats t.ex. skogsindustrins restprodukter och sidoströmmar som klassificeras som avfallsmaterial. I vissa projekt har MKB-förfarande inletts med stöd av punkt 5 a (massafabriker) i fråga om skogsindustrin. MKB-förfarande har även tillämpats med stöd av beslut i ett enskilt fall. De mest betydande miljökonsekvenser förorsakade av framställning av bioetanol och bioolja som har iakttagits i fråga om tillståndet i vattendrag, fiske och luftkvalitet, buller och transporttrafik samt naturen oberoende av plats.

Energiproduktion

Projektförteckningens 7 punkt underpunkt a–d om energiproduktion motsvarar till sitt innehåll projektförteckningen i MKB-direktivet. Åren 2010–2016 har nio MKB-förfaranden som baserar sig på dem inletts, av vilka sju med stöd av underpunkt a, som gäller pannanläggningar eller kraftverk, och två med stöd av underpunkt b, som gäller kärnkraftverk.

Underpunkterna b–d i punkt 7 i projektförteckningen gäller kärnkraftverk, andra kärnreaktorer, framställning, behandling, lagring och slutförvaring av bestrålat kärnbränsle eller radioaktivt avfall. Det har i nuläget inte observerats några behov av att ändra på det egentliga sakinhållet i projektförteckningen, men terminologin som används i den motsvarar inte den nuvarande terminologin som används nationellt och internationellt på kärnenergiområdet (Euratom, Internationella atomenergiorganet IAEA). Föråldrade termer är t.ex. bestrålat kärnbränsle, den finska termen runsasaktiivinen jäte (på svenska används redan högaktivt radioaktivt avfall) och radioaktivt förorenat element. De punkter i projektförteckningen som gäller kärnanläggningar och radioaktivt avfall behöver uppdateras till följd av att terminologin har utvecklats och för att förenhetliga lagstiftningen.

Den nationella lagstiftningen om radioaktiva avfall har byggt upp så att för det radioaktiva avfall som uppstår till följd av en verksamhet som omfattas av kärnenergilagen används benämningen kärnavfall och för det radioaktiva avfall som uppstår till följd av en verksamhet som omfattas av strålskyddslagen (592/1991) används benämningen radioaktivt avfall. I den gällande projektförteckningen används endast termen radioaktivt avfall, vilket med beaktande av den nationella kontexten är i viss mån vilseledande. Med tanke på tolkningen av projektförteckningen har det också observerats att de två sista leden under underpunkt d i projektförteckningen är problematiska eftersom det i dem är oklart vad orden hänvisar till. Att terminologin och hänvisningarna förtydligas gör att det blir lättare att tolka underpunkterna som gäller kärnkraftverk.

Projektförteckningens 7 punkt underpunkt e gäller vindkraftverksprojekt. Projektet fogades till projektförteckningen genom den ändring av MKB-förordningen som trädde i kraft den 1 juni 2011. MKB-förfarandet kan enligt den tillämpas på ett vindkraftverksprojekt, då antalet enskilda kraftverk är minst 10 eller projektets totala effekt är minst 30 megawatt (MW). Underpunkten baserar sig på projektförteckningen i Esbokonventionen, som innehåller stora vindkraftverksprojekt ("major installations for the harnessing of wind power for energy production (wind farms)"). Det ansågs också nationellt viktigt att vindkraftverksprojekt fogades till projektförteckningen, eftersom det redan då hade planerats många vindkraftverksprojekt och MKB-förfarandet hade tillämpats på flera projekt genom beslut som fattats för enskilda fall.

Den storleksgräns som trädde i kraft 2011 baserade sig främst på att gränsen för de sannolikt mest betydande negativa verkningarna av vindkraftverksprojekten i Finland med stöd av de tillämpningsbeslut som fattats i enskilda fall ansågs ligga på omfattningen 10 enskilda kraftverk. Den planerade effekten av ett enskilt kraftverk var då i medeltal 3 MW, varför den totala effekten hos ett vindkraftverksprojekt som omfattar 10 kraftverk var i medeltal 30 MW.

Utbyggnaden av vindkraft och planeringen av vindkraftsprojekt har ökat kraftigt i Finland under de senaste åren. Också vindkraftverkens enhetseffekt har ökat och förväntas öka ytterligare. Sedan MKB-förfaranden som gäller vindkraft togs med i projektförteckningen 2011 har 82 sådana förfaranden inletts direkt med stöd av projektförteckningen fram till utgången av 2016. Dessutom har det fattats ca 110 beslut som gäller enskilda fall i fråga om vindkraft åren 2011–2015, av vilka ca 30 förutsatte MKB-förfarande medan ca 80 inte förutsatte det.

Enligt uppgifter från Finlands Vindkraftsförening rf var den genomsnittliga effekten 3,3 MW hos de vindkraftverk som installerats i Finland år 2017. År 2017 installerades endast ett kraftverk med en effekt på under 3 MW (2,35 MW). De flesta av de kraftverk som installerades 2017, 54 procent (82 st.), hade en effekt på 3,45 MW.

Storleksgränsen gällande antalet enskilda kraftverk inom ett vindkraftverksprojekt (minst 10 kraftverk) har ansetts vara en bra storleksklass för att kräva MKB-förfarande. Lämpligheten med en gräns som baserar sig på ett vindkraftsprojekts totala effekt (en total effekt på minst 30

MW) har däremot tagits upp då effekten hos enskilda vindkraftverk har ökat och vindkraftteknologins utveckling fortsatt. Den arbetsgrupp som tillsatts av arbets- och näringsministeriet för att främja vindkraften presenterade år 2014 en utredning av lämpligheten med en gräns som hänför sig till effekten och utvecklingsbehovet. År 2014 lät miljöministeriet genomföra en undersökning om funktionen hos MKB-förfarandet inom vindkraftsprojekt (den utredning som miljöministeriet beställde av Pöyry Finland Oy 2.7.2014).

Överföring och lagring av energi och substanser

Åren 2000–2016 har sammanlagt 26 MKB-förfaranden för projekt som gäller överföring och lagring av energi och substanser inletts, varav två förfaranden baserade sig på underpunkt b om gasledningar, 19 på underpunkt c om kraftledningar och fyra på underpunkt d om lagring av substanser. Projektet baserar sig på projektförteckningen i MKB-direktivet, men avviker från det i fråga om indelningen och storleksgränsen i underpunkt a. I underpunkt a hänvisas det till stamledningar som för Finlands del inte används för olja, och ett förenhetligande med projektförteckningen i MKB-direktivet skulle förtydliga projektets innehåll. Storleksgränsen enligt underpunkt d om lager för olja, petrokemiska eller kemiska produkter har nationellt satts lägre än storleksgränsen i MKB-direktivet. Ett förslag om att storleksgränsen ska förenhetligas med direktivet har gjorts i den bakgrundsutredning som man låtit göra om behovet att uppdatera projektförteckningen.

Trafik

Med stöd av 9 punkten i projektförteckningen, som gäller trafikprojekt, har ett MKB-förfarande inletts i fråga om 19 projekt åren 2000–2016. Av dessa gäller 10 byggande av vägar, ny linjeföring eller breddning av vägar, varvid MKB-förfarandet inleddes med stöd av 9 punkten underpunkt a, b eller c i projektförteckningen. I två projekt var det fråga om anläggande av järnvägar i överensstämmelse med underpunkt d, i sex projekt byggande av havsfarleder eller hamnar för handelssjöfart enligt underpunkt f och i ett projekt byggande av insjöhamnar enligt underpunkt g. Punkt 9 om trafikprojekt motsvarar projektförteckningen i MKB-direktivet. I definitionen av dess underpunkt f och g har det varit oklart om storleksgränsen på 1 350 ton avser fartygets dräktighet eller dödvikt.

I sin gällande form omfattar punkten om trafik i projektförteckningen inte de tunnlar mellan Finland och Estland som ingår i projektförteckningen i MKB-avtalet mellan Finland och Estland. Projektförteckningen uppfyller inte kraven i avtalet till denna del.

Vatten och avlopp

Åren 2000–2016 inleddes sammanlagt sex MKB-förfaranden som baserar sig på 10 punkten underpunkt a i projektförteckningen, vilken gäller grundvattenprojekt. Underpunkt a baserar sig på projektförteckningen i MKB-direktivet, men storleksgränsen på 3 miljoner kubikmeter som fastställts nationellt är mindre än den årliga mängden på 10 miljoner kubikmeter som förutsätts i MKB-direktivet. Då storleksgränsen bestämdes beaktades det att Finlands grundvattenbildning är liten.

Med stöd av underpunkt b om stora råvatten- eller avloppsvattentunnlar har tre MKB-förfaranden inletts 2000–2016, dock så att MKB-förfarandet i dessa fall dessutom har baserats på underpunkt c, som gäller behandlingsanläggningar för avloppsvatten. Stora råvatten- eller avloppsvattentunnlar är ett nationellt definierat tillägg till projektförteckningen. Stora råvatten- eller avloppsvattentunnlar byggs sällan, men de skulle sannolikt orsaka betydande miljökonsekvenser.

Med stöd av underpunkt c om behandlingsanläggningar för avloppsvatten har tre MKB-förfaranden inletts åren 2000–2016 på så sätt att förfarandet har baserat sig endast på denna underpunkt och dessutom tre där förfarandet har baserat sig på denna underpunkt och underpunkt b om stora råvatten- eller avloppsvattentunnlar. Projektet baserar sig på projektförteckningen i MKB-direktivet, men i stället för MKB-direktivets storleksgräns på 150 000 personekvivalenter har man nationellt fastställt en mindre gräns på 100 000 personekvivalenter. Då storleksgränsen bestämts har Finlands särdrag beaktats.

Avfallshantering

Projekt som gäller avfallshantering är den vanligaste projekttypen när det gäller MKB-förfaranden som inletts. Åren 2000–2016 inleddes sammanlagt 144 MKB-förfaranden som baserar sig på denna punkt. Punkten baserar sig på projektförteckningen i MKB-direktivet. I den ingår anläggningar för biologisk behandling som ett nationellt tillägg. Nationella tillägg är dessutom avstjälningsplatser för kommunalt avfall eller slam vilka är dimensionerade för minst 20 000 ton avfall om året samt avstjälningsplatser avsedda för annat än farligt avfall eller andra än ovan nämnda avstjälningsplatser för kommunalt avfall eller slam vilka är dimensionerade för minst 50 000 ton avfall om året.

Miljöministeriet bad Finlands miljöcentral göra en utredning med syftet att i synnerhet klargöra på vilket sätt det skulle vara möjligt att i fråga om vissa avfallsfunktioner utveckla det MKB-förfarande som baserar sig på MKB-projektförteckningen i den nationella lagstiftningen och tillämpningen av det (Kauppila, J. ja Kokkonen, S. YVA-menettelyn soveltaminen jätetoimintoihin. Muistio ympäristöministeriölle. Suomen ympäristökeskus 18.8.2016). I sammanfattningen av promemorian fästs uppmärksamhet bl.a. vid de tolkningsproblem som hänför sig till termen fysikalisk-kemisk behandling av avfall. Det konstateras att vissa myndigheter har tillämpat projektförteckningen endast för sådan avfallshantering som är både fysikalisk och kemisk, medan vissa har ansett att ett MKB-förfarande enligt projektförteckningen också kan tillämpas i fråga om endera fysikalisk eller kemisk behandling. Gränsfallen har ofta gällt mekanisk behandling av avfall, såsom krossande. Det anses i promemorian att situationen är svag med tanke på rättssäkerheten. Dessutom fästs uppmärksamhet vid betydelsen av att skilja på bortskaffande av avfall och återvinning av avfall.

I den nationella lagstiftningen hänvisas det endast till behandling av avfall, utan att man gör skillnad mellan bortskaffande och återvinning av avfall. Termen motsvarar formuleringen i projektförteckningen i MKB-direktivet. Den överensstämmer med Europeiska kommissionens anvisning för tolkning av projektförteckningar i MKB-direktivet eftersom det i anvisningen konstateras att med slutbehandling av avfall avses i MKB-direktivet både bortskaffande av avfall och återvinning av avfall. Tolkningen motsvarar den tolkning som Europeiska unionens domstol tillämpar i beslut C-486/04.

Övriga projekt

Den arbetsgrupp som tillsatts för utvärdering av en anvisning om butikers placering (Miljöministeriets rapporter 21/2009) föreslog att MKB-projektförteckningen ska ses över så att stora detaljhandelsenheter på minst 60 000 kvadratmeter våningsyta ska omfattas av MKB-förfarandet. Det föreslås inte att projektet i samband med denna ändring ska fogas till projektförteckningen. Vid behov kan MKB-förfarandet tillämpas på projekt som gäller stora detaljhandelsenheter genom beslut som fattas i enskilda fall. Projekt för tätortsbebyggelse, inklusive byggande av shoppingcentrum, hör till tillämpningsområdet för bilaga II i MKB-direktivet.

De har från olika håll föreslagits att projektförteckningen ska omfatta bl.a. stora solkraftverksområden, maskinell guldgrävning, plockning av mossor, rutter för motorkälke- och terränghju-

lingar, tävlings- och övningsbanor för motorsport, köpcentrum, turismprojekt och hållning av nötkreatur. I samband med denna ändring föreslås det inte att projekt ska fogas till projektförteckningen.

Sammanfattning

Behoven av ändringar i projektförteckningen har behandlats i en rapport som gjorts av en grupp för bedömning av miljöförfaranden som bedömt åtgärder för smidigare och effektivare miljöförfaranden (Miljöministeriets rapporter 13/2015). Bedömningsgruppen ansåg då att det inte finns några klara ändringsbehov eller ändringsmöjligheter i projektförteckningen i MKB-lagen. En höjning av gränsvärdena i projektförteckningen, till den del det skulle vara möjligt inom ramen för den övernationella rätten, skulle enligt bedömningsgruppen innebära att en MKB-skyldighet uppkommer oftare utifrån ett enskilt beslut av närings-, trafik- och miljöcentralen, vilket i sin tur ökar arbetsmängden i förvaltningen. Bedömningsgruppen har dessutom konstaterat att MKB-förfarandet tillämpas på de största projekten i Finland och att det årliga antalet 30–50 MKB-förfaranden kan anses lågt både i internationell jämförelse och i förhållande till antalet miljötillståndspliktiga projekt.

I en bedömning av MKB-lagstiftningens funktionsduglighet har EU-domstolens rättspraxis i förhållande till Finlands system analyserats (Jantunen J. och Hokkanen P., 2010. YVA-lainsäädännön toimivuusarviointi (Evaluering av den existerande MKB-lagstiftningen). Miljön i Finland 18/2010). EU-domstolens avgöranden baserade på talan som väckts av Europeiska kommissionen visar att det i flera medlemsländer vid tillämpningen av MKB-direktivet förekommit brister vid fastställandet av bedömningsskyldigheten. Dessutom visar flera nationella begäranden om förhandsavgörande hos domstolen att det ofta förekommit tolkningsoklarheter i fråga om projektförteckningarna både i bilaga I och II till MKB-direktivet och i de nationella MKB-författningarna. De problem som förekommit i många andra länder har knappt förekommit i Finland när det gäller tolkningen av projektbeskrivningarna i direktivet som begränsar tillämpningsområdet för bedömningen eller tolkningen av det nationella tillämpningsområdet. I den gällande MKB-lagen har inget projekt med betydande miljökonsekvenser på förhand uteslutits från bedömningsförfarandet. Detta tillämpningssätt (projektförteckning kompletterad med tillämpning av ett MKB-förfarande i enskilda fall) överensstämmer med EU-domstolens tillvägagångssätt som betonar ett brett tillämpningsområde. I bedömningen av funktionsdugligheten konstateras det att den modell som valts i Finland har visat sig vara en fungerande lösning med tanke på MKB-direktivets tillämpningsområde.

Sammanfattningsvis kan det konstateras att den princip som tillämpas i den nationella lagstiftningen, enligt vilken de projekt som alltid förutsätter MKB-förfarande förtecknas i projektförteckningen i bilaga 1 och där övriga projekt som förutsätter MKB-förfarande tas med i förfarandet på basis av en bedömning från fall till fall, är fungerande med beaktande av dess tillämpningspraxis och kraven i MKB-direktivet. Tröskeln för tillämpning av MKB-förfarande i enskilda fall har varit hög.

Likaså kan det konstateras att bilaga 1 till MKB-lagen, som innehåller projekt som omfattas av MKB-förfarandet, till sin struktur och systematik är välfungerande och i regel motsvarar kraven i MKB-direktivet och Finlands internationella förpliktelser. Till de delar som den nationella projektförteckningen inte motsvarar dessa förpliktelser ska innehållet ändras.

Utifrån den granskning som nu gjorts har man kommit fram till den slutsatsen att en del av de nationellt reglerade projekten kan förenhetligas med projektförteckningen i direktivet på så sätt att en hög nivå på miljöskyddet bevaras. I samband med granskningen av projektförteckningen har det också dykt upp vissa projekt som har tagits med i MKB-förfarandet genom beslut i enskilda fall och för att förtydliga rättsläget föreslås det att de ska tas in i projektförteck-

ningen (bl.a. fiskodling och pälsdjurshållning). Tolkningen av tillämpningsområdet blir tydligare om otydliga projekt som dock tydligt omfattas av MKB-förfarande klart och tydligt antecknas i projektförteckningen (t.ex. tillverkning av bioetanol och bioolja samt tillvaratagande av uran som en biprodukt). Storleksgränserna för vissa nationellt definierade projekt behöver t.ex. till följd av den tekniska utvecklingen ses över. Som exempel på sådana gränser kan nämnas effektgränsen för vindkraftverk och storleksgränserna för en del avfallsprojekt. Till övriga delar kan de nationellt fastställda storleksgränserna för nationellt definierade projekt eller projekt som baserar sig på MKB-direktivet anses vara motiverade med tanke på de nationella särdragen.

3 Målsättning och föreslagna ändringar

3.1 Målsättning

Syftet med denna regeringsproposition är att uppdatera den projektförteckning som finns i en bilaga till MKB-lagen och förtydliga innehållet i förteckningen. Propositionen förverkligar också de nationella målen om att göra de miljörelaterade förfarandena smidigare. Regeringsprogrammet förutsätter att regeringen undviker all extra börda som tär på konkurrenskraften i samband med det nationella genomförandet av EU-regleringen och vid genomförandet av EU-författningar avhåller sig från att skapa ytterligare nationell reglering. Genom propositionen förenhetligas bilaga 1 så långt det är möjligt med projektförteckningen i MKB-direktivet. Utöver direktivet ska projektförteckningen också motsvara Esbokonventionen och MKB-avtalet mellan Finland och Estland.

MKB-direktivet är ett minimidirektiv, vilket möjliggör beaktande av nationella särdrag. Med tanke på särdragen i Finlands miljö och rättslägets tydlighet föreslås det att vissa nationella projekt också i fortsättningen ska ingå i projektförteckningen.

3.2 Föreslagna ändringar

Av projekten i MKB-lagens projektförteckning har nästan hälften i den gällande lagstiftningen definierats så att de motsvarar MKB-direktivet. Utgångspunkten för beredningen har varit att det inte föreslås några ändringar i de punkter i MKB-lagens projektförteckning som direkt motsvarar projektförteckningen i MKB-direktivet. I motiveringen har överensstämmelsen med direktivet och Esbokonventionen beaktats för varje projekt. I fråga om MKB-avtalet mellan Finland och Estland har endast de punkter beaktats där projektförteckningen avviker från Esbokonventionen.

Det föreslås att projekt som gäller metallindustri, kemisk industri samt överföring av energi och substanser ska ändras i enlighet med direktivet. När det gäller vissa projekt föreslås det för tydlighetens skull att man ska avvika från ordalydelsen i MKB-direktivet eller Esbokonventionen. Det föreslås också att nationella storleksgränser av grundad anledning ska kvarstå i fråga om gruvprojekt, tagande av sten, grus eller sand, en del av projekten som gäller förändring av skogs-, kärr- eller våtmarksnatur, projekten för byggande och reglering i fråga om avfall och vattendrag, vatten- och avloppsprojekt samt lagring av olja, petrokemiska och kemiska produkter. Sådana förekommer i ungefär en fjärdedel av projekten. Det föreslås att de storleksgränser i projektförteckningen som fastställts nationellt ska ändras endast till den del det har konstaterats att gränserna behöver ses över med avseende på de miljökonsekvenser som projekten medför. Dessutom förtydligas tillämpningen av bedömningsförfarandet vid tillverkning av bioetanol och bioolja och tillvaratagande av uran som biproduktion. Försöksverksamhet med uran och torium begränsas till att gälla endast småskalig bearbetning.

Till projektförteckningen föreslås fyra nya projekt. Dessa är fiskodling, pälsdjurshållning, tunnlar mellan Finland och Estland som förutsätts i den bilaterala överenskommelsen mellan Finland och Estland, samt brytning, tillvaratagande, anrikning och bearbetning av torium.

Under beredningen av regeringspropositionen har man också utrett möjligheten att ta med projekt som gäller nötkreatur i projektförteckningen. Ett sådant tillägg skulle förtydliga det nuvarande rättsläget, men för den storleksgräns som ska bestämmas för projektförteckningen krävs det ytterligare utredning. Därför föreslås det inte i denna proposition att en punkt om nötkreatur ska tas med i projektförteckningen.

I samband med beredningen har man undersökt möjligheten att föreskriva nationellt om MKB-förfarande för utvidgningar eller ändringar av nationellt bestämda storleksgränser endast när det kan orsaka betydande skada för miljön. MKB-direktivet förutsätter regelmässigt MKB-förfarande för ändringar av projekt som förtecknats i projektförteckningen i direktivet då ändringen eller utvidgningen i sig motsvarar de gränsvärden som anges i projektförteckningen. I fråga om direktivprojekt kan en motsvarande ändring sålunda inte göras. Det skulle vara fråga om en betydande ändring i MKB-lagens systematik och det föreslås ingen ändring.

3.2.1 Punkt 1 i projektförteckningen. Djurhållning och fiskodling

Punkt 1 a

Punkt 1 a som gäller hönsbushus motsvarar projektförteckningen i den gällande MKB-lagen och projektförteckningarna i MKB-direktivet (punkt 17 a) och Esbokonventionen (punkt 20).

Punkt 1 b

I underpunkten om svinbushus sammanslås underpunkterna b och c ur den gällande lagen. Innehållsmässigt görs inga ändringar, utan innehållet motsvarar fortfarande projektförteckningarna i MKB-direktivet (punkterna 17 b och c) och Esbokonventionen (punkt 20).

Punkt 1 c

I punkten om djurhållning föreslås en ny underpunkt c, som gäller pälsdjurshållning på pälsdjursbushus för minst 16 000 avelshonor av mink eller iller med ungar eller för minst 7 000 avelshonor av räva eller mårdbushus med ungar. Denna underpunkt är ett nationellt tillägg till projektförteckningen.

Storskaliga pälsdjurshållningsprojekt kan till sin art och omfattning föranleda betydande miljökonsekvenser som kan jämföras med konsekvenserna av projekten i projektförteckningen, varför det i fråga om dem har fattats enskilda beslut om tillämpning av MKB-förfarande.

De föreslagna storleksgränserna har satts så att projekt enligt dem sannolikt till sin art och omfattning orsakar miljökonsekvenser som kan jämföras med konsekvenserna av projekt i projektförteckningen som gäller djurhållning. Som jämförelse har man i definitionen använt svinbushus med minst 3 000 svin enligt underpunkt a och jämförelsen har genomförts genom att man utnyttjat de djurhushetskoefficienter som anges i bilaga 3 till miljöskyddslagen (527/2014).

Om projekt som gäller pälsdjurshållning tas med i projektförteckningen minskar verksamhetsutövarnas osäkerhet i fråga om behovet av MKB-förfarande, eftersom storleksklassen för projekt som alltid kräver MKB-förfarande är klar. Inledandet av MKB-förfarande skulle påskyndas om det inte för ett projekt skulle krävas ett enskilt beslut om tillämpning av MKB-förfarande. Den som ansvarar för projektet behöver inte heller lämna separata uppgifter för

beslutsfattandet och den administrativa bördan som beslut i enskilda fall orsakar myndigheterna minskar då det inte behöver fattas beslut om projekt av den här storleksklassen. Projekt som underskrider storleksgränsen i projektförteckningen kan fortfarande omfattas av MKB-förfarande om de medför sådana betydande miljökonsekvenser som kan jämföras med projekten i projektförteckningen. Behovet av MKB-förfarande i fråga om sådana projekt måste fortfarande avgöras genom enskilda beslut.

Förslaget om att ta med projekt som gäller pälldjurshållning i projektförteckningen fördes fram i samband med den bakgrundsutredning man lät göra om behovet av en uppdatering av projektförteckningen.

Punkt 1 d

Det föreslås att det till punkten om djurhållning fogas en ny underpunkt d som gäller fiskodlingar i havsområden där fiskbeståndet ökar med minst 1 000 000 kilogram per år. Denna underpunkt är ett nationellt tillägg till projektförteckningen.

Storskaliga projekt som gäller fiskodlingar i havsområden kan till sin art och omfattning förorsaka betydande miljökonsekvenser som kan jämföras med konsekvenserna av projekten i projektförteckningen, varför det i fråga om dem har fattats enskilda beslut om tillämpning av MKB-förfarande.

Den storleksgräns som föreslås för fiskodlingsanläggningar i havsområden har bestämts utifrån de beslut i enskilda fall som förekommit och har dimensionerats så att projektet alltid oberoende av verksamhetsmiljön sannolikt har betydande miljökonsekvenser. Projekt av denna storleksklass som gäller fiskodlingsprojekt i havsområden kan anses vara så stora att de sannolikt medför betydande miljökonsekvenser bl.a. i fråga om kväve och fosfor.

Genom tillägget i projektförteckningen vill man förtydliga MKB-skyldigheten i fråga om fiskodling, vilket ökar verksamhetsutövarnas rättssäkerhet, minskar den administrativa bördan som uppkommer av enskilda beslut och påskyndar projektplaneringen. I vissa fall kan enskilda beslut behövas också i fortsättningen i fråga om projekt som underskrider den fastställda storleksgränsen.

En utvidgning av projektförteckningen i fråga om fiskodlingsprojekt som en åtgärdsrekommendation som ska göra tillståndsprocessen för havsodling smidigare har förts fram i slutrapporten för projektet VN-TEAS inom ramen för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet som gällde pilotprojekt för havsodling (Statsrådets publikationsserie för utrednings- och forskningsverksamheten 38/2018). Projektets styrgrupp har godkänt rekommendationerna i slutrapporten. Att fiskodlingsprojekt ska tas med i projektförteckningen kom fram också i den bakgrundsutredning som man lät göra om behovet att uppdatera projektförteckningen.

3.2.2 Punkt 2 i projektförteckningen. Tagande och bearbetning av naturtillgångar

Punkt 2 a

Genom underpunkt a om gruvdrift genomförs punkt 19 i projektförteckningen i MKB-direktivet, vilken gäller gruvdrift i dagbrott där verksamhetsområdet är mer än 25 hektar. Den täcker också de krav i Esbokonventionen som i projektförteckningen förutsätter att MKB-förfarande tillämpas på gruvdrift, anrikning och bearbetning av metallhaltiga malmer och kol på plats (punkt 14). Storleksgränsen för den totala mängd som lösgörs är ett nationellt tillägg som har tagits in i projektförteckningen genom MKB-förordningen 1999.

Det föreslås att underpunkten förenhetligas så att den gäller gruvdrift alltid när gruvans areal överstiger 25 hektar eller när den totala mängd som lösgörs är minst 550 000 ton om året. Hänvisningen till metallhaltiga malmer eller andra gruvmineraler ändras så att den i enlighet med de nuvarande begreppen i gruvlagen (621/2011) gäller gruvmineraler. Gruvmineraler innehåller också de metallmalmer som nämnts i lagen. Dessutom görs en precisering så att projektet endast gäller anrikning och bearbetning som sker på gruvplatsen. Denna precisering överensstämmer med projektförteckningen i Esbokonventionen. Då arealen fastställs är det bra att beakta definitionen i den motsvarande punkten i MKB-direktivets projektförteckning (i den engelskspråkiga versionen av direktivet *site*), varmed man vid fastställandet utöver själva gruvdriften ska beakta också sådan verksamhet som stöder den egentliga gruvdriften och som är central för gruvdriften och oupplösligt hör samman med den (Europeiska kommissionens tolkning). Exempel på sådan verksamhet är dammar som är avsedda för t.ex. vatten och anrikningssand samt upplagring av gråberg som är nödvändiga för gruvdriften.

Mängden ämnen som lösgörs i gruvprojekt beskriver verksamhetens volym och de miljökonsekvenser som den orsakar, varför det är motiverat att ha kvar den totala mängd som lösgörs i projektförteckningen. Gruvprojekt ändrar miljön permanent och påverkar levnadsförhållandena för invånarna i området. Det är viktigt för invånarna och andra aktörer att bevara möjligheten att tillgodose den grundläggande rätten att påverka beslutsfattande som gäller deras livsmiljö i fråga om gruvprojekt också genom MKB-förfarande. Med beaktande av försiktighetsprincipen föreslås det att storleksgränsen för substans som lösgörs i gruvprojekt ska vara samma som förut.

I fråga om anrikningsverksamheten har det varit oklart om punkten i projektförteckningen också gäller anrikning som utförs som en separat funktion utanför gruvområdet. I fortsättningen kan det beslutas om tillämpning av MKB-förfarande vid separat anrikning genom ett enskilt beslut. Å andra sidan är det skäl att observera att anknytande projekt (t.ex. en anläggning för anrikning som fungerar någon annanstans) emellertid kan omfattas av MKB-förfarande också då de anses höra till en projekthelhet som omfattas av MKB-förfarande. Enligt EU-kommissionens anvisningar ska man avgöra om anknytande projekt ska omfattas av MKB-förfarande med hjälp av testet "centre of gravity" (Commission Note, Subject: Interpretation line suggested by the Commission as regards the application of Directive 85/337/EEC to associated/ancillary works. 5.3.2012). Där bedöms om anknytande projekt eller funktioner är centrala för eller direkt hänför sig till ett projekt som omfattas av MKB-förfarande. Om det är så hör dessa funktioner eller anknytande projekt till projekthelheten och ska därför också omfattas av MKB-förfarande.

Punkt 2 b

Genom underpunkten genomförs punkt 19 i projektförteckningen i MKB-direktivet, och den punkten gäller stenbrott där verksamhetsområdet är mer än 25 hektar. Den täcker också kraven i Esbokonventionen (punkt 14). Tagande av grus och sand samt storleksgränsen för den substansmängd som tas är nationella tillägg som har tagits in i projektförteckningen genom MKB-förordningen från 1999. Tagande av grus och sand är vanliga projekt i Finland och dessa projekt kan om de utförs i stor skala medföra betydande negativa miljökonsekvenser som kan jämföras med brytning av berg.

Det föreslås att underpunkt b som gäller tagande av sten, grus eller sand ska förtydligas så att begreppet brytnings- eller täktområde ersätts med begreppet täktområde som är den term som används i marktäktslagen (555/1981) och i dess tillståndsförfarande. Avsikten är att termen i detta sammanhang ska hänvisa till ett likadant område som i systemet enligt marktäktslagstiftningen. Att MKB-skyldigheten fastställs enligt täktområdet motsvarar också bättre definitionen av lokalisering i MKB-direktivet eftersom man i den engelskspråkiga versionen av direkti-

vet använder termen *site* i fråga om stenbrott och den termen anses avse sådan verksamhet som stöder brytningsverksamhet och som är central för brytningsverksamheten och ouppplöst hör samman med den (Europeiska kommissionens tolkning).

Med tagande av sten, grus eller sand avses i princip tagande enligt marktäktslagen samt tagande av havssand som kräver tillstånd enligt vattenlagen. Punkten avser inte schaktning som görs i samband med byggande och inte heller byggande under jord.

Det föreslås att underpunkten också i fortsättningen ska innehålla en storleksgräns för de marksubstanser som tas. Miljökonsekvenserna av tagande av sten, grus och sand orsakas utöver av projektets areal också av täktvolymen (bl.a. buller, damm och trafikens konsekvenser). Täktvolymen kan också på en liten areal vara stor och täkten kan också sträcka sig under marknivån. I siffrorna för täktprojekt beaktas utöver arealen och täktdjupet också täktvolymen. Dessa faktorer talar för att det för tagande av sten, grus och sand ska fastställas en storleksgräns som baserar sig på både arealen och täktvolymen.

Tagande av sten, grus eller sand är en vanlig projekttyp. Med tanke på verksamhetens volym och omfattning är antalet MKB-förfaranden ringa. Stenmaterial tas mest på platser dit bosättning koncentrerar sig, vilket i sig motiverar att gränsen för ett projekts täktvolym inte ändras. Möjligheten för invånare och andra aktörer att utöva sina grundläggande fri- och rättigheter genom MKB-förfarandet och att påverka beslutsfattandet om den egna livsmiljön bevaras också. Storleksgränsen för de marksubstanser som tas motsvarar omfattande verksamhet och jämfälls med den storleksgräns i ton för gruvprojekt som anges i underpunkt a.

Punkt 2 c

Denna underpunkt om utvinning och behandling av asbest motsvarar projektförteckningen i den gällande MKB-lagen och det föreslås inga ändringar i den. Tillverkning av asbestfibrer är numera förbjuden med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning nr 1907/2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier. Underpunkten om utvinning och behandling av asbest togs med i projektförteckningen för att kraven i MKB-direktivet och Esbokonventionen skulle uppfyllas (punkt 5 i båda förteckningarna).

Punkt 2 d

Punkt 2 d som gäller brytning och bearbetning av uran föreslås bli ändrad så att den i fortsättningen gäller brytning, tillvaratagande, anrikning och bearbetning av uran, med undantag för småskalig bearbetning i laboratorier eller försöksanrikningsverk. Dessutom ändras punkten så att den utöver uran också gäller torium.

Det är fråga om ett nationellt definierat projekt. Det togs in i projektförteckningen genom MKB-förordningen år 2006, enligt vilken det endast gällde uran och med undantag för provbrytning, provanrikning och annan motsvarande bearbetning. Före ändringen år 2006 tillämpades punkten om gruvdrift i MKB-projektförteckningen på projekt som gällde brytning av uran.

Produktion av uran som huvudprodukt från en gruva har hittills inte varit lönsamt i Finland, eftersom man inte funnit tillräckliga halter av uran i landets berggrund. Tillvaratagande av uran för vidareförädling och återvinning i samband med annan produktion kan dock visa sig vara lönsamt, eftersom det finns uran nästan överallt i berggrunden i Finland. Utvinning av uran som biprodukt kan löna sig t.ex. när en gruvans totala produktionsmängd är så stor att också produktionsmängden av metaller som förekommer i små mängder kan vara lönsam vid

sidan av huvudprodukten. Avsikten är att denna punkt i projektförteckningen ska omfatta brytning, tillvaratagande, anrikning och bearbetning av uran också som biproduktion.

Produktionen av torium i Finland har hittills inte undersökts, men möjligheten kan inte uteslutas. Kärnenergilagstiftningen möjliggör genomgående produktion av torium vid sidan av uranproduktion. För att säkerställa en enhetlig lagstiftning föreslås det att torium tas in i projektförteckningen i samband med uran.

Småskalig bearbetning i laboratorier eller försöksanrikningsverk anses avse t.ex. småskalig provanrikning eller annan småskalig försöksverksamhet. De miljökonsekvenser som denna småskaliga försöksverksamhet medför kan inte jämföras med de konsekvenser som andra former av bearbetning av uran medför.

Punkt 2 e

Punkt 2 e som gäller torvutvinning föreslås bli ändrad till den del punkten inte överensstämmer med motsvarande punkt 19 i projektförteckningen i MKB-direktivet. I punkten ska preciseringen av arealens sammanhängande karaktär och hänvisningen till produktionsarealen strykas eftersom de inte är förenhetliga med ordalydelsen i MKB-direktivet och de också kan tolkas som lindrigare krav än kraven i direktivet. Det föreslås att underpunkten ska ändras så att den gäller torvutvinning som överstiger 150 hektar. Då torvutvinningens areal fastställs ska man beakta termen *site* som används i den engelskspråkiga versionen av MKB-direktivet i fråga om torvutvinning och som utöver själva täktverksamheten inbegriper också stödverksamhet som är central för och oupplösligt hör samman med täktverksamheten (Europeiska kommissionens tolkning). Exempel på sådan verksamhet är stackar, översilningsfält och slam-bassänger som ligger inom isoleringsdiken och som är nödvändiga för torvutvinningen.

Punkt 2 f

Det föreslås ingen ändring i punkt 2 f i projektförteckningen som gäller förändring av bestående karaktär av skogs-, kärr- eller våtmarksnatur. Denna underpunkt baserar sig på punkt 17 i projektförteckningen i Esbokonventionen, vilken gäller bestående avverkning av trädbestånd, men är till övriga delar ett nationellt projekt. Projektet kan anses orsaka betydande miljökonsekvenser i denna omfattning. Ett projekt som gäller bestående avverkning av trädbestånd är t.ex. omvandling av skog eller kärr till åker.

Punkt 2 g

Det föreslås att punkten om utvinning av råolja eller naturgas i kommersiellt syfte behålls i projektförteckningen så att kraven i MKB-direktivet och Esbokonventionen uppfylls. Det är osannolikt att projekt enligt den punkten förekommer i Finland och därför stryks i den nationella definitionen i fortsättningen de storleksgränser för produktionen som anges i direktivet (punkt 14 i projektförteckningen) och Esbokonventionen (punkt 15 i projektförteckningen).

3.2.3 Punkt 3 i projektförteckningen. Byggande i vattendrag och vattenreglering

Punkterna 3 a och b

Genom underpunkterna a och b om dammar och konstgjorda bassänger genomförs punkt 15 i projektförteckningen i MKB-direktivet och punkt 11 i projektförteckningen i Esbokonventionen. Underpunkterna har uppdaterats år 2011 då storleksgränserna på 10 miljoner kubikmeter fogades till projektförteckningen i överensstämmelse med direktivet. Det föreslås att innehållet i punkterna behålls oförändrat.

Punkt 3 c

Underpunkt c som gäller vattenregleringsprojekt motsvarar projektförteckningen i den gällande MKB-lagen och det föreslås inga innehållsmässiga ändringar i den. Det är fråga om en nationellt definierad punkt i projektförteckningen. Projektet gäller reglering för att hantera situationer med översvämning och torka. Sådana projekt är sällsynta men om de genomförs är det sannolikt att de orsakar betydande miljökonsekvenser, varför det är motiverat att ha kvar dem i projektförteckningen.

Punkt 3 d

Det föreslås att underpunkt d om ledning av vatten ändras så att den motsvarar punkterna 12 a och b i projektförteckningen i direktivet genom att man i enlighet med direktivet i förteckningen tar in ett undantag gällande överföring av dricksvatten via rörledningar och en precisering enligt vilken syftet med ledning av vatten är att förebygga möjlig vattenbrist. Underpunkten uppfyller kraven i Esbokonventionen (punkterna 18 a och b).

Även om den enhet som använts för storleksgränsen för projektet (kubikmeter per sekund) avviker från den som används i MKB-direktivet, motsvarar den storleksgränsen i direktivet (100 miljoner kubikmeter per år). I Finland används enheten kubikmeter per sekund allmänt. MKB-direktivets uttryck ”works for the transfer of water resources...” omfattar åtgärder för överledande av vatten även om punkten översatts till ”anläggningar för överledande av vatten” i den svenska versionen. I den nationella projektförteckningen används termen ”ledning av vatten” och den behöver inte ändras. Den motsvarar bättre projektets innehåll enligt direktivet än den term som används i direktivet.

Punkt 3 e

Underpunkt e om projekt som gäller översvämningsskydd motsvarar projektförteckningen i den gällande MKB-lagen och det föreslås inga innehållsmässiga ändringar i den. Det är fråga om en nationellt definierad punkt i projektförteckningen och den ingår i bilaga II till direktivet. Som en följd av klimatförändringen kan översvämningsskyddet bli en betydelsefull verksamhet som påverkar vattenmiljön i Finland.

3.2.4 Punkt 4 i projektförteckningen. Metallindustri

Punkt 4 a

De järn- och stålverk som nämns i punkt 4 b i den gällande projektförteckningen ska tas in i underpunkten. Enligt den engelskspråkiga versionen av MKB-direktivet förutsätts MKB-förfarande endast av integrerade anläggningar för primärsmältning av gjutjärn och stål. Enligt Europeiska kommissionens anvisning för tolkning av projektförteckningen i MKB-direktivet är integrerade anläggningar stora industriella komplex och karaktäristiskt för dem är flera sammankopplade material- och energiflöden mellan olika produktionsanläggningar. De integrerade anläggningar som avses i direktivet inbegriper alltså också andra verksamheter än gjuterier och smältverk. I praktiken är de integrerade produktionsanläggningar som avses i direktivet järn- och stålverk.

De sinterverk, produktionsanläggningar för järnlegeringar eller rostverk som avses i den gällande punkt 4 b ska strykas ur projektförteckningen. De utgör i princip en del av järn- och stålverk, vilket innebär att de på den vägen omfattas av MKB-förfarande. Som självständiga anläggningar kan de fortfarande omfattas av MKB-förfarande genom ett enskilt beslut om till-

lämpning av MKB-förfarande. Rostnings- och sintringsverk för metalliska malmer ingår i bilaga II till MKB-direktivet.

Det föreslås att punkt 4 a i den gällande projektförteckningen ska strykas helt och hållet som ett nationellt tillägg till projektförteckningen eftersom gjuterier och smältverk till den del som MKB-direktivet förutsätter ingår i de föreslagna underpunkterna a och b som överensstämmer med direktivet. Genom den föreslagna underpunkten genomförs punkt 4 a i projektförteckningen i MKB-direktivet samt punkt 4 i Esbokonventionen.

Punkt 4 b

Underpunkten ska ändras så att den motsvarar punkt 4 b i projektförteckningen i MKB-direktivet och inbegriper anläggningar för produktion av ickejärnmetaller utifrån malmer, slig eller sekundärt råmaterial genom metallurgiska, kemiska eller elektrolytiska processer. På grund av den terminologiska enhetligheten i den nationella lagstiftningen ska i underpunkten i stället för termen ickejärnmetaller som används i MKB-direktivet användas termen ickejärnmetaller, som används i miljöskyddslagen. Tillämpningsområdet för projektförteckningens punkt som gäller ickejärnmetaller är i den föreslagna formen mer omfattande än tillämpningsområdet enligt den gällande lagen för projektförteckningens punkt som gäller andra metaller än järnmetaller. För att kraven enligt MKB-direktivet ska uppfyllas krävs det en ändring. I den finskspråkiga versionen av underpunkten används det termen ”rautaraakametalli” (råjärnmetall) som används också i MKB-direktivets finskspråkiga och engelskspråkiga versioner. I den svenskspråkiga versionen av direktivet används det termen järnmetall som används också i detta sammanhang. Avsikten är att denna underpunkt i projektförteckningen ska omfatta bara råmetaller.

Genom den föreslagna underpunkten genomförs punkt 4 b i projektförteckningen i MKB-direktivet samt punkt 4 i Esbokonventionen.

3.2.5 Punkt 5 i projektförteckningen. Skogsindustri

Underpunkterna a och b som gäller massafabriker, pappers- och kartongfabriker motsvarar projektförteckningen i gällande MKB-lag, punkt 18 i MKB-direktivets projektförteckning och punkt 13 i Esbokonventionens projektförteckning. Det förslås inga ändringar i deras innehåll.

3.2.6 Punkt 6 i projektförteckningen. Kemisk industri

Punkt 6 a

Det föreslås att underpunkt a som gäller råoljaffinaderier ska ändras så att den motsvarar punkt 1 i projektförteckningarna i MKB-direktivet och Esbokonventionen, och detta görs så att ett undantag som gäller smörjmedel tas in i underpunkten. De miljökonsekvenser som tillverkning av smörjmedel har anses i regel inte vara betydande miljökonsekvenser som kan jämföras med de miljökonsekvenser som raffinering av råolja har, och därför har tillverkning av smörjmedel uteslutits från projektförteckningen. Det är motiverat att undantaget tas in också i den nationella projektförteckningen.

Punkt 6 b

Underpunkt b som gäller förgasning eller kondensering av oljeskiffer, stenkol eller torv motsvarar projektförteckningen i den gällande MKB-lagen och det föreslås inte att innehållet i underpunkten ändras. Punkten baserar sig på punkt 1 i projektförteckningen i MKB-direktivet och Esbokonventionen, med undantag för ett nationellt fastställt tillägg som gäller torv. Ut-

vidgningen av projektet till att gälla torv ingår redan i den ursprungliga projektförteckningen från 1994 och utvidgningen har motiverats med möjligheterna att använda torvtillgångarna i Finland och användningens miljökonsekvenser. Ett nationellt tillägg som gäller torv är fortfarande motiverat. I de projekt som avses i underpunkten är det fråga om förgasning eller kondensering av fossila bränslen och användningen av torv kan anses jämförbart med övriga bränslen i punkten.

Punkt 6 c

Underpunkt c som gäller kemisk industri innehåller kemiska anläggningar i den omfattning som anges i MKB-direktivet. Det föreslås dock att termerna i punkten i tillämpliga delar ska förenhetligas med de termer som används i miljöskyddslagen (527/2014) så att tolkningsklarheterna mellan miljöskyddslagen och MKB-lagen blir så små som möjligt. Underpunkten ersätter underpunkterna c–f i den gällande projektförteckningen. Genom den nya underpunkten genomförs punkt 6 i projektförteckningen i MKB-direktivet och Esbokkonventionen.

Underpunkten avgränsas i enlighet med MKB-direktivet så att den gäller integrerade kemiska anläggningar för tillverkning i industriell skala av de ämnen som nämns i underpunkten. Med integrerade anläggningar avses i enlighet med definitionen i MKB-direktivet anläggningar där flera enheter är sammanställda och har ett funktionellt samband med varandra. Enligt anvisningen för tolkning av projektförteckningen i MKB-direktivet kan när enheternas enhetlighet bedöms utgångspunkten anses vara att helheten inbegriper olika enheter som tjänar ett gemensamt mål genom att producera mellanprodukter eller med tanke på produktionsprocessen behövliga ämnen för de andra enheterna. I fråga om definitionen av industriell skala hänvisas det i anvisningen för tolkningen av MKB-direktivet till de riktlinjer för hur industriell skala ska tolkas som finns i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp, nedan industriutsläppsdirektivet, och tolkningarna enligt det direktivet torde således kunna utnyttjas också vid tolkningen av industriell skala enligt MKB-direktivet. Enligt Europeiska kommissionens riktlinjer för tolkningen av industriutsläppsdirektivet ska man när industriell skala fastställs beakta flera aspekter bl.a. produktens karaktär, den industriella karaktär hos anläggningen eller apparaterna som används vid produktionen, produktionsvolymen samt det kommersiella syftet. I riktlinjerna konstateras det att produktion för kommersiella syften är ett starkt tecken på att skalan är industriell, men det räcker inte som enda kriterium.

Med kemiska omvandlingsprocesser avses enligt anvisningen för tolkningen av projektförteckningen i MKB-direktivet en process där det sker en eller flera kemiska reaktioner. Detta konstateras inbegripa också biotekniska eller biologiska processer som har samband med kemisk omvandling, t.ex. fermentering. I anvisningen konstateras det vidare att punkten inte gäller verksamhet som inbegriper endast fysiologisk behandling, t.ex. blandning av ämnen som inte reagerar med varandra, avlägsnande av vatten eller utspädning.

Som exempel på de organiska och oorganiska kemikalier som nämns i den första underpunkten kan användas förteckningen över anläggningar i tabell 1 i bilaga 1 till miljöskyddslagen. I stället för termerna ”organiska baskemikalier” och ”oorganiska baskemikalier”, som används i MKB-direktivet, ska termerna ”organiska kemikalier” och ”oorganiska kemikalier”, som används i industriutsläppsdirektivet och miljöskyddslagen, användas i underpunkten för tydlighetens skull.

I fjärde och femte underpunkten avviker man från de termer som används i motsvarande punkter i projektförteckningen i MKB-direktivet så att termerna bättre ska motsvara de termer som används allmänt.

Punkt 6 d

Det föreslås att tillämpningen av bedömningsförfarandet på framställning eller produktion av bioetanol eller bioolja i industriell skala förtydligas genom att en ny underpunkt d som gäller sådana projekt fogas till projektförteckningen. Det att dessa projekt antecknas som en egen punkt i projektförteckningen förändrar inte rättsläget utan preciserar genomförandet av MKB-direktivets projektförtecknings punkt 6 som gäller kemiska projekt (se även motiveringen till punkt 6 c). Genom den nya underpunkten förbättras de projektansvarigas rättssäkerhet.

3.2.7 Punkt 7 i projektförteckningen. Energiproduktion

Punkt 7 a

Underpunkt a som gäller pannanläggningar eller kraftverk motsvarar den gällande MKB-lagens projektförteckning samt MKB-direktivets projektförteckning och punkt 2 a i Esbokonventionens projektförteckning. Det föreslås inte att dess innehåll ska ändras.

Punkt 7 b

Underpunkterna b–d som gäller kärnenergiprojekt motsvarar i sin nuvarande form punkt 2 b och punkt 3 a och 3 b i projektförteckningen i den gällande MKB-lagen, MKB-direktivet och Esbokonventionen. Det föreslås dock att det ska göras vissa terminologiska ändringar i dem som det redogörs närmare för nedan.

Det föreslås att i underpunkten som gäller kärnkraftverk ska termen radioaktivt förorenade element ersättas med termerna kärnavfall och annat radioaktivt avfall. Med kärnavfall avses enligt 3 § 1 mom. 3 punkten i kärnenergilagen radioaktivt avfall i form av använt kärnbränsle eller i annan form som uppkommit i samband med användning av kärnenergi eller såsom en följd därav, samt sådana ämnen, föremål och konstruktioner som blivit radioaktiva i samband med användning av kärnenergi eller till följd därav och som tagits ur bruk och på grund av den fara deras radioaktivitet innebär föranleder speciella åtgärder. Med radioaktivt avfall avses i verksamhet som omfattas av strålsäkerhetslagen radioaktiva ämnen eller radioaktivt kontaminerade anordningar, varor och ämnen som det inte finns användning för eller för vilka ägaren inte står att finna, och som måste oskadliggöras i fråga om sin radioaktivitet. Kärnavfall är således också radioaktivt avfall, men i verksamhet som omfattas av kärnenergilagen har det ansetts behövligt att separat definiera radioaktivt avfall som uppkommit till följd av användning av kärnenergi. Motsvarande åtskiljning har inte gjorts internationellt.

Termen radioaktivt förorenade element är gammal. Radioaktiva element som uppkommit i samband med att ett kärnkraftverk läggs ned är enligt definitionerna i den nationella lagstiftningen kärnavfall. Dessutom kan ett kärnkraftverk i vissa fall ha också annat radioaktivt avfall som på motsvarande sätt måste tas om hand i samband med en nedläggning. Av denna orsak föreslås det att termerna kärnavfall och annat radioaktivt avfall som används nationellt ska användas parallellt i stället för termen radioaktivt förorenade element. Förslaget till ändring påverkar inte underpunktens tillämpningsområde.

Punkt 7 c

Det föreslås att i underpunkten som gäller anläggningar för upparbetning av bestrålat kärnbränsle ska termen bestrålat kärnbränsle ersättas med termen använt kärnbränsle. Termen bestrålat kärnbränsle är gammal. Både i nationella och internationella bestämmelser (t.ex. rådets direktiv 2011/70/EURATOM om inrättande av ett gemenskapsramverk för ansvarsfull och säker hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall) används i nuläget nästan enbart

termen använt kärnbränsle (spent fuel). Definitionerna skiljer sig inte åt i praktiken, och ändringen påverkar således inte underpunktens tillämpningsområde.

Punkt 7 d

Det föreslås att punkten som gäller anläggningar som är planerade för framställning eller isotopanrikning av kärnbränsle ska ändras så att termen tillverkning av kärnbränsle används i punkten. Framställning hänvisar som ord mer till primärproduktion av kärnbränsle vid gruvdrift. Tillverkning däremot hänvisar till de metallurgiska processerna i anslutning till kärnbränsle och beskriver således verksamheten mera exakt. Ändringen påverkar dock inte underpunktens tillämpningsområde.

I fråga om anläggningar som är planerade för behandling av bestrålat kärnbränsle eller högaktivt radioaktivt avfall föreslås det att termen bestrålat kärnbränsle ersätts med termen använt kärnbränsle på samma grunder som lagts fram ovan i motiveringen till punkt 7 c. Dessutom föreslås det att den finska termen runsasaktiivinen jäte ska ersättas med termen korkea-aktiivinen jäte. På svenska används redan termen högaktivt radioaktivt avfall så den svenska termen ändras inte. Termen runsasaktiivinen jäte är gammal. Internationella atomenergiorganet använder termen högaktivt radioaktivt avfall (high level waste) och motsvarande definition används också i de nationella bestämmelser som gäller kärnenergiindustrin. Förslaget till ändring påverkar inte underpunktens tillämpningsområde.

Det föreslås att i punkten som gäller anläggningar för slutförvaring av bestrålat kärnbränsle ska anläggningarna ändras till anläggningar för slutförvaring av använt kärnbränsle på de grunder som nämns ovan i motiveringen till punkt 7 c. Anläggningarna kan också inbegripa andra verksamheter än slutförvaring av använt kärnbränsle.

Det föreslås att punkten som gäller anläggningar endast för slutförvaring av radioaktivt avfall ska ändras så att den gäller anläggningar för slutförvaring av kärnavfall och annat radioaktivt avfall. Det föreslås att ordet endast ska strykas i punkten på grund av problem med tolkningen av hänvisningarna i anslutning till det. Enligt den tolkning som gjorts av punkten är avsikten med punkten att MKB-förfarande ska omfatta anläggningar för slutförvaring av annat kärnavfall eller radioaktivt avfall än använt kärnbränsle. Internationellt har använt kärnbränsle definierats som separat från radioaktivt avfall t.ex. på grund av de därmed anslutna olika möjligheterna till fortsatt användning såsom forskning och utveckling, och därför definiera man internationellt inte använt kärnbränsle direkt som radioaktivt avfall. Av bl.a. denna orsak nämns anläggningar för slutförvaring av använt kärnbränsle som en egen punkt i projektförteckningen. Anläggningarna kan inbegripa också andra verksamheter än slutförvaring av kärnavfall och annat radioaktivt avfall. Punkten gäller t.ex. situationer där man vill bygga en ny anläggning för slutförvaring av låg- och medelaktivt avfall eller mycket lågaktivt avfall. Det föreslås dessutom att i punkten ska termen radioaktivt avfall ersättas med termerna kärnavfall och annat radioaktivt avfall på de grunder som nämns i motiveringen till punkt 7 b.

Punkten som gäller anläggningar endast för lagring av bestrålat kärnbränsle eller radioaktivt avfall på en annan plats än där det producerats ska ändras. Enligt förslaget ska MKB-förfarande omfatta anläggningar som används för långtidslagring av använt kärnbränsle, annat kärnavfall eller annat radioaktivt avfall på en annan plats än framställningsplatsen (planerad för mer än tio år). Liksom ovan har ordet endast också här orsakat tolkningsproblem. Punkten har ansetts avse kärnanläggningar för mellanlagring, men inte slutförvaring av kärnavfall (inbegripet använt kärnbränsle) eller radioaktivt avfall på en annan plats än framställningsplatsen. I praktiken gäller detta situationer där man planerar att bygga mellanlager för kärnavfall utanför de områden där det redan finns kärnkraftverk.

Det föreslås också att terminologin ska ändras på de grunder som nämns i motiveringen till punkt 7 b och 7 c.

Punkt 7 e

Det föreslås att gränsen för vindkraftverksprojekts totala effekt ska höjas från nuvarande 30 megawatt till 45 megawatt på grund av den tekniska utvecklingen av vindkraftverk. Storleksgränsen som gäller antalet enskilda kraftverk i fråga om vindkraftverksprojekt ska inte ändras (minst tio stycken). Underpunkten uppfyller kraven enligt punkt 22 i projektförteckningen i Esbokonventionen.

Enligt en utredning som gjorts om hur MKB -förfarandet fungerar i fråga om vindkraftverksprojekt påverkar ökningen av ett vindkraftverks effekt verkets tekniska egenskaper och genom dem miljökonsekvenserna. Projekt är dock alltid individuella och projekt som har liknande effekt kan på olika placeringsplatser medföra också mycket olika konsekvenser beroende på t.ex. terrängformationer, bosättning, kulturmiljö eller naturliga miljö.

Bullerutsläpp från nya typer av vindkraftverk med en effekt på under 5 megawatt beror inte direkt på kraftverkets nominella effekt. En ökning av den nominella effekten kan dock indirekt öka bullrets negativa effekter för miljön. De eventuella negativa effekter för miljön som det buller som vindkraftverksprojekt orsakar beror på bullrets styrka (bullernivå), bullrets särdrag i anslutning till tid och frekvens samt exponeringstiden på platser som exponeras för buller. Bullernivån beror på ett vindkraftverks bullerutsläpp (ljudeffektnivå). Bullerutsläpp beror särskilt på vindens strömningshastighet när den träffar vindkraftverkets rotorblad och bladets egenskaper (aerodynamiskt buller). Vindkraftverk planeras så att de ska fungera med sin nominella effekt vid en viss vindhastighet, vilket påverkas av vindkraftverkets navhöjd och rotorbladens diameter. Navhöjden på de nya vindkraftverk som byggs i Finland överstiger vanligen 140 meter. Uppgifter om bullerutsläpp från olika typer av vindkraftverk som byggts och finns på marknaden och som är avsedda för olika vindhastigheter finns i princip tillgängliga för kraftverk med en nominell effekt på 3–4,8 megawatt. Dessa vindkraftverks bullerutsläpp varierar.

Det finns inga allmänt tillgängliga uppgifter om bullerutsläpp eller bullrets särdrag i fråga om vindkraftverk med en nominell effekt på mer än 5 megawatt. När vindkraftverkens navhöjd ökar förlängs verksamhetstiden särskilt under vintermånaderna och samtidigt exponeringstiden på platser som exponeras för buller.

Enligt den utredning som gjorts påverkar vindkraftverkens effekt, antal eller storlek inte direkt hur betydande konsekvenser vindkraftverksprojekten har för landskapet. Kraftverkens höjd har på allmän nivå inte konstaterats påverka risken för att fåglar kolliderar med dem. I fråga om fladdermöss utgör kraftverkens höjd och rotorbladens diameter dock betydande faktorer. Att vindkraftverkens effekt ökar medför ett behov av anslutning till elnätet via en stark punkt på nätet, och då bör det för anslutning av vindkraftsparken byggas en kraftledning till närmaste tillräckligt stora kraftcentral. I miljön syns detta som byggande av kraftledningar och nya kraftcentraler eller utvidgningar av kraftcentraler. På basis av de uppgifter som finns tillgängliga kan det, med beaktande av försiktighetsprincipen, föreslås att gränsen för vindkraftsproduktionens effekt höjs från nuvarande 30 megawatt till 45 megawatt.

3.2.8 Punkt 8 i projektförteckningen. Överföring och lagring av energi och substanser

Punkt 8 a

Det föreslås att underpunkt a som gäller rörledningar för transport av gas, olja och kemikalier slås ihop med de gällande punkterna 8 a och b. Underpunkten ska i fortsättningen motsvara punkt 16 a i MKB-direktivets projektförteckning. Samtidigt slopas den nationella definitionen av stamledningar i underpunkt a. I fortsättningen ska diametern definieras till över 800 millimeter och längden över 40 kilometer på rörledningar för överföring av energi och substanser. Den nuvarande formuleringen ”andra vätskor, dock inte vatten och avloppsvatten” ska ändras till ”kemikalier” i enlighet med direktivet. Underpunkten uppfyller också kraven enligt punkt 8 i Esbokonventionen. Underpunkten anses också innefatta undervattensrörledningar som avses i punkt 8 i projektförteckningen i MKB-avtalet mellan Finland och Estland.

Punkt 8 b

Till underpunkt b som gäller kraftledningar ska fogas gällande underpunkt c sådan den lyder i gällande projektförteckning. Den motsvarar innehållsmässigt punkt 20 i MKB-direktivets projektförteckning och punkt 21 i Esbokonventionens projektförteckning.

Punkt 8 c

Innehållet i gällande underpunkt d ska som sådan fogas till projektförteckningen som underpunkt c som gäller lager för olja, petrokemiska eller kemiska produkter. Den baserar sig på punkt 21 i MKB-direktivets projektförteckning och på punkt 16 i Esbokonventionens projektförteckning, men storleksgränsen för lagercisternerna har nationellt definierats lägre än storleksgränsen i MKB-direktivet. Storleksgränsen har fastställts så att de lager som har betydande konsekvenser i Finland omfattas av MKB-förfarandet.

Punkterna 8 d–f

Underpunkterna d–f innefattar avskiljning, lagring och transport av koldioxid. Punkterna ska fogas till projektförteckningen i den form de gällande underpunkterna e–g har. Fogandet av dessa projekt till projektförteckningen utgör en följd av tillkomsten av det s.k. CCS-direktivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/31/EG om geologisk lagring av koldioxid och ändring av rådets direktiv 85/337/EEG, Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG, 2001/80/EG, 2004/35/EG, 2006/12/EG och 2008/1/EG samt förordning (EG) nr 1013/2006). Genom direktivet ändrades MKB-direktivets projektförteckning så att avskiljning av koldioxid och transport av den i transportrörssystem för geologisk lagring samt lagring i geologiska formationer kräver MKB-förfarande (punkterna 16 b, 22 och 23).

3.2.9 Punkt 9 i projektförteckningen. Trafik

Punkt 9 a

Underpunkt a som gäller motorvägar och motortrafikleder motsvarar den gällande MKB-lagens projektförteckning, punkt 7 b i MKB-direktivets projektförteckning och punkt 7 a i Esbokonventionens projektförteckning. Det föreslås inga ändringar i dess innehåll.

Punkterna 9 b och c

De underpunkter som gäller vägprojekt motsvarar projektförteckningen i gällande MKB-lag, punkt 7 c i MKB-direktivets projektförteckning och punkt 7 b i Esbokonventionen. Det föreslås inga ändringar i underpunkternas innehåll.

Punkt 9 d

Underpunkt a som gäller järnvägar avsedda för fjärrtrafik motsvarar den gällande MKB-lagens projektförteckning, punkt 7 a i MKB-direktivets projektförteckning och punkt 7 a i Esbokonventionens projektförteckning. Det föreslås inga ändringar i dess innehåll.

EU-domstolen har i ett rättsfall (C-227/01) ansett att planering av ett annat spår bredvid ett befintligt järnvägsspår bör betraktas som ett nytt projekt enligt projektförteckningen.

Punkt 9 e

Den underpunkt som gäller flygplatser motsvarar den gällande MKB-lagens projektförteckning, punkt 7 a i MKB-direktivets projektförteckning och i Esbokonventionens projektförteckning. Det föreslås inga ändringar av underpunktens innehåll. I den finspråkiga versionen av underpunkten föreslås det en terminologisk ändring som är onödig i den svenskspråkiga versionen.

Punkterna 9 f och g

Det föreslås att de underpunkter som gäller byggande av havsfarleder, hamnar, lastnings- och lossningskajer samt kanaler förtydligas så, att de storleksgränser för fartyg som avses i dem preciseras så att de gäller fartygs dödvikt. Preciseringsen motsvarar den definition av storleksgräns som ingår i Europeiska kommissionens anvisning för tolkning av projektförteckningar i MKB-direktivet. Genom underpunkterna genomförs punkterna 8 a och b i MKB-direktivet samt punkt 9 i Esbokonventionen.

Punkt 9 h

Det föreslås att till det verksamhetsområde som gäller trafik fogas en ny underpunkt h, som innefattar tunnlar mellan Finland och Estland. Underpunkten baserar sig på punkt 7 i projektförteckningen i MKB-avtalet mellan Finland och Estland, enligt vilken MKB-förfarande alltid ska tillämpas på dessa projekt. Om dessa projekt tas med förtydligas det nuvarande rättsläget till denna del.

3.2.10 Punkt 10 i projektförteckningen. Vatten och avlopp

Punkt 10 a

Denna underpunkt om tagande av grundvatten och konstgjord grundvattenbildning motsvarar projektförteckningen i den gällande MKB-lagen och det föreslås inga innehållsmässiga ändringar i underpunkten. Den baserar sig på punkt 11 i MKB-direktivets projektförteckning och på punkt 12 i Esbokonventionens projektförteckning, men storleksgränsen på 3 miljoner kubikmeter har nationellt definierats lägre än kraven enligt MKB-direktivet och Esbokonventionen. Gränsen har anpassats enligt de finländska förhållandena med beaktande av att grundvattenbildningen är liten, vilket innebär att även tagande av grundvatten i rätt liten omfattning kan antas medföra betydande miljökonsekvenser. Grundvattenskyddets starka ställning bör beaktas.

Punkt 10 b

Den underpunkt som gäller stora råvatten- och avloppsvattentunnlar motsvarar MKB-lagens projektförteckning. Det är fråga om ett nationellt definierat projekt. De projekt som avses under underpunkten är sällsynta, men om de förverkligas kan de antas medföra betydande miljökonsekvenser. Det har inte identifierats några ändringsbehov i fråga om dessa projekt och det föreslås att underpunkten kvarstår i projektförteckningen.

Punkt 10 c

Underpunkt c som gäller behandlingsanläggningar för avloppsvatten motsvarar projektförteckningen i den gällande MKB-lagen och det föreslås inga innehållsmässiga ändringar i den. Den baserar sig på punkt 13 i MKB-direktivets projektförteckning och på punkt 19 i Esbokonventionens projektförteckning, men storleksgränsen vid 100 000 personekvivalenter har nationellt definierats lägre än i direktivet och enligt kraven i Esbokonventionen. Gränsen har anpassats enligt finländska förhållanden. Dessutom gäller de allra strängaste behandlingskraven enligt rådets direktiv 91/271/EEG om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse sådana reningsverk som är dimensionerade för mer än 100 000 personekvivalenter.

3.2.11 Punkt 11 i projektförteckningen. Avfallshantering

Punkt 11 a

Underpunkten ska innefatta anläggningar för behandling av farligt avfall och där föreslås såväl innehållsmässiga ändringar som ändringar som förtydligar strukturen.

Den första underpunkten överensstämmer med motsvarande punkt i den gällande projektförteckningen. Genom underpunkten genomförs punkt 9 i MKB-direktivets projektförteckning i fråga om anläggningar för förbränning av farligt avfall. Värt att notera i fråga om avfallsförbränning är att enligt Europeiska kommissionens anvisning för tolkning av projektförteckningar i MKB-direktivet kan även samförbränning anses ingå i tillämpningsområdet för MKB-direktivet. Det är dock inte ändamålsenligt att samförbränning tas in som sådan i själva projektförteckningen.

Den andra punkten under underpunkt a ska innefatta anläggningar där farligt avfall behandlas kemiskt. I den gällande underpunkten används termen fysikalisk-kemisk behandling som har gett upphov till problem i anknytning till den praktiska tillämpningen i synnerhet vid sådana anläggningar där avfallet behandlas endast fysikaliskt, t.ex. genom krossning. Bestämmelsen ska förtydligas så att den gäller enbart kemisk behandling. Projektet baserar sig på 9 punkten i

MKB-direktivets projektförteckning där det nämns behandlingsanläggningar där avfallet förbränns eller behandlas kemiskt så, som definieras under rubriken D9 i bilaga I till direktiv 2008/98/EG. Syftet med MKB-direktivet blir oklart eftersom det under rubriken D9 utöver kemisk behandling även nämns fysikalisk behandling. Eftersom det på det aktuella stället i MKB-direktivets projektförteckning emellertid hänvisas endast till kemisk behandling, föreslås att även den nationella bestämmelsen ändras så att den endast gäller kemisk behandling. Punkten är således avsedd att gälla all sådan behandling som innefattar kemisk behandling.

Den tredje punkten under underpunkt a ska innefatta anläggningar där farligt avfall behandlas biologiskt och som är dimensionerade för minst 5 000 ton avfall per år. Inga ändringar föreslås i detta projekt jämfört med gällande lagstiftning. Projektet ingår inte i MKB-direktivets projektförteckning. Biologisk behandling är emellertid en tämligen allmänt tillämpad metod i Finland som kan gälla t.ex. behandling av förorenad jord. Projektet kan antas medföra betydande miljökonsekvenser i form av metanutsläpp, mikrobutsläpp, damm och luktolägenheter och därför anses det motiverat att det ingår i MKB-lagens projektförteckning även i fortsättningen.

I den sista punkten under underpunkt a ska nämnas anläggningar där farligt avfall deponeras på en avstjälningsplats. Inga ändringar föreslås i detta projekt jämfört med gällande lagstiftning. Det motsvarar projekt som avses i punkt 9 i MKB-direktivets projektförteckning och det finns inte något behov av ändringar.

Punkt 11 b

Projektförteckningens 11 b punkt ska gälla anläggningar där annat än farligt avfall behandlas. Den baserar sig på 10 punkten i MKB-direktivets projektförteckning.

Den första punkten under underpunkt b ska innefatta anläggningar där annat än farligt avfall förbränns och där anläggningen är dimensionerad för minst 100 ton avfall per dygn. Genom punkten genomförs punkt 10 i MKB-direktivets projektförteckning.

Den andra punkten under underpunkt b ska innefatta anläggningar där annat än farligt avfall behandlas kemiskt och där anläggningen är dimensionerad för minst 100 ton avfall per dygn. Projektet ska ändras till att gälla kemisk behandling i stället för fysikalisk-kemisk behandling (motivering se punkt 11 a).

I den tredje punkten under punkt 11 b i projektförteckningen ska nämnas anläggningar där annat än farligt avfall behandlas biologiskt och där anläggningen är dimensionerad för minst 35 000 ton avfall per år. Projektet ingår inte i MKB-direktivets projektförteckning men det ingår i den gällande projektförteckningen. Med biologisk behandlingsanläggning avses t.ex. röt-kammare, biogas- eller komposteringsanläggningar. Med tanke på att biologisk avfallshantering förekommer allmänt och med avseende på dess konsekvenser i form av metanutsläpp, mikrobutsläpp, damm eller luktolägenheter är det motiverat att den ingår i MKB-lagens projektförteckning även i fortsättningen. Det föreslås emellertid att storleksgränsen för projektet höjs från nuvarande 20 000 ton årligt avfall till 35 000 ton. Ändringen anses vara motiverad i syfte att främja en ökad återvinning.

I den fjärde punkten under punkt 11 b ska ingå anläggningar där annat än farligt avfall deponeras på en avstjälningsplats som är dimensionerad för minst 50 000 ton avfall per år. Under denna punkt ska punkterna 11 c och d som gäller avstjälningsplatser i MKB-lagens projektförteckning kombineras så, att storleksgränsen för alla avstjälningsplatser där annat än farligt avfall är 50 000 ton per år. Storleksgränsen kan anses motiverad med avseende på miljökonsekvenserna eftersom den begränsning som gäller organiskt avfall på avstjälningsplatser som trädde i kraft 2016 innebär att på nya avstjälningsplatser närmast får deponeras inert avfall,

vars miljökonsekvenser oftast är ringa (statsrådets förordning 331/2013). Det anses motiverat att deponering av annat än farligt avfall på avstjälningsplatser också i fortsättningen ingår i projektförteckningen eftersom deponeringen sannolikt kan medföra betydande miljökonsekvenser. Verksamheten är ofta placerad nära byggnadsprojekt och möjligheter till återvinning, särskilt i växande stadsregioner nära bosättning.

3.2.12 Punkt 12 i projektförteckningen. Ändringar av projekt

Punkten motsvarar punkt 24 i MKB-direktivets projektförteckning enligt vilken MKB-förfarande ska tillämpas direkt på alla ändringar eller utvidgningar av projekt som nämns i punkterna 1–11 i projektförteckningen, om ändringen eller utvidgningen i sig motsvarar de storleksgränser som fastställs i nämnda punkter.

Alla punkter i projektförteckningen innehåller inte storleksgränser. Ändringar eller utvidgningar av sådana projekt kan förutsätta bedömningsförfarande, om de kan antas medföra betydande miljökonsekvenser. I sådana fall ska ärendet avgöras genom beslut i ett enskilt fall som avses i 3 § 2 mom. i MKB-lagen.

Om projektet efter ändringen är så stort att storleksgränsen i projektförteckningen överskrids, tillämpas MKB-förfarande inte direkt på projektet, om ändringen i sig underskrider gränsvärdet i projektförteckningen. Behovet av MKB-förfarande för dylika projekt kan vid behov avgöras genom beslut i ett enskilt fall.

4 Propositionens konsekvenser

Propositionen innehåller en uppdatering av projektförteckningen i bilagan till MKB-lagen. Största delen av projekten i projektförteckningen förblir oförändrade. I fråga om dessa projekt är inga förändringar på kommande jämfört med nuläget.

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Propositionen har nästan inga konsekvenser för den offentliga ekonomin. Också de sammanräknade helhetseffekterna för de projektansvariga är relativt små på årsnivå, eftersom det totala antalet förfaranden vid miljökonsekvensbedömning är mycket begränsat. Propositionens möjliga ekonomiska konsekvenser hänför sig huvudsakligen till ändringar i den administrativa bördan för enskilda företag som är projektansvariga och för offentliga aktörer. I detta sammanhang avses med administrativ börda de administrativa kostnaderna för utredning av om MKB-förfarande behövs och beslutsfattande i enskilda fall i samband med det samt MKB-förfarandet i form av myndighetsavgifter eller utredningar. Den största kostnaden för MKB-förfarandet är utarbetandet av bedömningsprogrammet och konsekvensbeskrivningen och utförande av bakgrundsutredningar för det. Också den fördröjning som myndighetsbehandlingen innebär för genomförandet av projektet kan oftast räknas som en kostnad för den projektansvarige.

Propositionen inverkar nästan inte alls på det antal MKB-förfaranden som genomförs årligen (30–50 förfaranden). Antalet MKB-förfaranden beräknas minska i fråga om de projekt där storleksgränserna höjs eller förtydligas (effektgränsen för vindkraftverk och en del avfallsprojekt och projekt inom kemiindustrin). Ungefär en fjärdedel av projekten ändras så att de motsvarar direktivet, vilket också kan minska antalet förfaranden. Även om en ändring kan vara liten på en stor skala, är effekten kännbar för en enskild projektansvarig.

Beslut i enskilda fall kan antas minska i fråga om de projekt som fogas till projektförteckningen som nya projekt (pälsdjurshållning samt fiskodlingar i havsområden). Dessa projekt är dock relativt regionala och inte allmänna i hela Finland.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

Kontaktmyndighet enligt MKB-lagen är NTM-centralen och i projekt enligt kärnenergilagen arbets- och näringsministeriet. Myndighetsarbetet inom MKB-förfarandet består av att bestämma om MKB-förfarande behövs antingen med stöd av projektförteckningen eller genom beslut i enskilda fall och att vara kontaktmyndighet för MKB-förfarandet.

Propositionen kan i någon mån ha konsekvenser för myndighetsuppgifternas mängd. Inom vissa projekt kan den administrativa bördan minska, då projektförteckningen förtydligas så att enskilda beslut inte behövs i samma utsträckning. En höjning av storleksgränserna kan å andra sidan orsaka ett tryck att begära ett enskilt beslut för att utesluta behovet av MKB-förfarande. Detta är sannolikt en tillfällig fas. I fråga om vissa projekt kan MKB-förfarandena minska då storleksgränserna höjs, vilket minskar myndighetsarbetet. Då projektförteckningen förtydligas minskar myndigheternas rådgivningsarbete.

4.3 Konsekvenser för miljön

Uppdateringen av projektförteckningen har konsekvenser när det gäller att rikta förfarandet vid miljökonsekvensbedömning till just de projekt som sannolikt kan anses ha betydande miljökonsekvenser. Detta förbättrar miljökonsekvensbedömningens effektivitet. Dessutom säkerställer de projekt och storleksgränser som fastställts nationellt i projektförteckningen en hög nivå på miljöskyddet också inom planeringen och beslutsfattandet i fråga om projekt som inverkar på särdragen i Finlands miljö.

4.4 Övriga konsekvenser

Propositionens övriga konsekvenser hänför sig främst till förverkligandet av de grundläggande miljö rättigheter som anges i grundlagen och speciellt till olika aktörers rätt att delta. Förfarandet vid miljökonsekvensbedömning ökar allas möjlighet att få uppgifter och att delta. En uppdaterad projektförteckning gör det lättare att uppfatta tröskeln för tillämpning av MKB-förfarande i ett tidigt skede av projektplaneringen.

Förslagen om att ändra vissa projekt i projektförteckningen så att de motsvarar direktivet och ändringarna av storleksgränserna bidrar till att genomföra spetsprojektet för smidigare författningar enligt statsminister Sipiläs regeringsprogram, vilket innebär bl.a. avveckling av normer, lindring av den administrativa bördan och nödvändiga författningsändringar.

5 Beredning av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid miljöministeriet. Arbetet har baserat sig på den utredning som gjorts om behovet att uppdatera projektförteckningen (Kari Marttinen och Laura Leino, 2017. YVA-lain hankeluettelon läpikäynti ja päivittäminen tarpeet. HPP Asia-najotoimisto). Under beredningsfasen har ändringarna i projektförteckningen diskuterats med följande aktörer: arbets- och näringsministeriet (kärnenergi- och gruvprojekt, kemikaliesäkerhetslagen), jord- och skogsbruksministeriet (byggande i vattendrag och vattenreglering, vatten- och avloppsprojekt, djurhållning och tagande och bearbetning av naturtillgångar), en arbetsgrupp på bred bas för anmälningsförfarande i fråga om djurstallar (utvidgning av djurhållningsprojekt), Finlands Pälsdjursuppfödarens Förbund rf (pälsdjurshållning), Finlands Fiskodlarförbund rf (fiskodling), Gruvindustri rf (gruvprojekt), Infra rf (marktäkt), Miljöindustrin

och -tjänster rf och Cirkulärkraft Finland rf (avfallsprojekt), Trafiksäkerhetsverket Trafi (havs-farleder), Finska vindkraftföreningen rf och Finsk Energiindustri rf (vindkraftverk) samt Finlands naturskyddsförbund rf.

Miljöministeriet sände utkast till regeringsproposition på remiss via tjänsten utlåtande.fi för tiden 13.4–23.5.2018. Utlåtande begärdes av 117 remissinstanser.

Sammanlagt 49 utlåtanden lämnades in av följande instanser: kommunikationsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, utrikesministeriet, finansministeriet, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten, Södra Savolax, Mellersta Finland, Lappland, Birkaland, Norra Savolax, Nyland och Egentliga Finland, Regionsförvaltningsverket i Södra Finland, Geologiska forskningscentralen, Forststyrelsen, Museiverket, Strålsäkerhetscentralen, Säkerhets- och kemikalieverket Tukes, Östra Finlands förvaltningsdomstol, Norra Finlands förvaltningsdomstol, Högsta förvaltningsdomstolen, Jyväskylä universitet, Sametinget, Södra Karelen förbund, Lapplands förbund, Nylands förbund, Egentliga Finlands förbund, Finlands Kommunförbund rf, Helsingfors stad, Bioenergia ry, Finlands näringsliv rf, Finsk Energiindustri rf, Infra rf, Gruvindustri rf, Centralförbundet för Fiskerihushållning rf, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry, Skogsindustrin rf, Finlands Fiskodlarförbund rf, Finlands naturskyddsförbund rf, Finlands Pälsdjursuppfödarens Förbund rf, Finska vindkraftföreningen rf, Företagarna i Finland rf, Teknologindustri rf, Fingrid Oyj samt Lassila & Tikanoja Oyj.

Begäran om utlåtande och de utlåtanden som getts finns på webbplatsen utlåtande.fi och i statsrådets tjänst för projektinformation. Ett sammandrag av de utlåtanden som lämnats via webbplatsen finns i statsrådets tjänst för projektinformation.

Kommentarerna om regeringens proposition var i regel positiva. En del av ministerierna lämnade förslag till preciseringar av projekt inom sina egna förvaltningsområden. Finansministeriet fäste uppmärksamhet vid projektförteckningens omfattning och den börda detta medför för näringslivet och lämnade projektvisa ändringsförslag. Statens ämbetsverk och inrättningar ansåg att de föreslagna preciseringarna i huvudsak förtydligar praxis, men man förhöll sig också kritiskt till vissa av de ändringar som föreslogs i punkterna i projektförteckningen. Det lämnades också förslag till ändring av flera punkter. Företrädarna för näringslivet understödde i regel syftet med propositionen, men förhöll sig kritiskt till de nationella utvidgningarna av MKB-lagens projektförteckning i förhållande till MKB-direktivets projektförteckning. Företrädarna för näringslivet föreslår att bilaga II till MKB-direktivet skulle tas in i MKB-lagen. Finlands naturskyddsförbund rf och Jyväskylä universitet understödde i huvudsak de föreslagna ändringarna, men ansåg att vissa av de storleksgränser som föreslogs i projektförteckningen är höga. Dessutom har Finlands naturskyddsförbund rf lämnat förslag till nya projekt som kan tas in i projektförteckningen.

På basis av de kommentarer man fick under remissbehandlingen gjordes det i regeringens proposition ändringar i projektförteckningens punkt 2 d som gäller utvinning av uran och torium, i punkt 4 som gäller metallindustri, i punkt 6 som gäller kemisk industri, i punkt 7 b–d som gäller kärnkraftverk och i punkt 11 som gäller avfallshantering.

6 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen träder i kraft den 1 januari 2019.

Lagen tillämpas på projekt som genomförs efter lagens ikraftträdande eller på väsentliga ändringar av redan genomförda projekt.

Enligt övergångsbestämmelsen ska lagen inte tillämpas om projektets bedömningsförfarande redan är anhängigt och information om programmet för miljökonsekvensbedömning har getts före lagens ikraftträdande genom kungörelse med stöd av 17 § i den gällande MKB-lagen eller 8 a § i den upphävda MKB-lagen (468/1994). Lagen tillämpas inte heller på projekt beträffande vilka ett beslut om tillämpning av förfarandet vid miljökonsekvensbedömning i enskilda fall har fattats enligt 13 § i MKB-lagen eller 6 § i den upphävda MKB-lagen. Lagen tillämpas inte heller på projekt om vilkas planer för miljökonsekvensbedömning har kungjorts i samband med planläggningen på det sätt som avses i 9 § i markanvändnings- och bygglagen (132/1999). På sådana projekt tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Lagen tillämpas inte heller på nya projekt som börjar omfattas av förfarandet vid miljökonsekvensbedömningen med anledning av ändringen i projektförteckningen och i fråga om vilka det med stöd av den lag som nämns i punkten om ikraftträdandet offentligt har getts information om ansökan om tillstånd eller parterna hörts eller det har fattats ett tillståndsbeslut eller annat jämförbart myndighetsbeslut. På sådana projekt tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag. Om ovan avsedda offentliga information, hörande av parterna eller tillstånds- eller annat jämförbart myndighetsbeslut inte hänför sig till ett projekt, tillämpas lagen på det från ikraftträdandedagen. Med ett nytt projekt avses inte ett existerande projekt som fortsätter i sin nuvarande form och som blir föremål för ett nytt tillståndsförfarande till följd av att tillstånd förnyas.

7 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Genom den föreslagna ändringen fogas nya projekt som sannolikt har betydande miljökonsekvenser till förteckningen över projekt som alltid omfattas av MKB-förfarande. Dessutom försöker man genom ändringen reda ut de oklarheter som hänför sig till tolkningen av projektförteckningen. De grundläggande fri- och rättigheter som hänför sig till den föreslagna ändringen är grundlagens 20 § om ansvar för miljön, 21 § om rättsskydd och 18 § om näringsfrihet.

Grundlagsutskottet har ställt följande krav i fråga om inskränkning i grundläggande fri- och rättigheter (GrUB 25/1994 rd): inskränkningarna bör bygga på lagar, inskränkningarna ska vara noga avgränsade och tillräckligt exakt definierade, grunderna för inskränkingar ska vara acceptabla med tanke på systemet för de grundläggande fri- och rättigheterna och inskränkningarna ska vara dikterade av något tungt vägande samhälleligt skäl. Ytterligare krav är att det inte kan stadgas genom vanlig lag om en inskränkning av kärnan i en grundläggande fri- eller rättighet, att inskränkningarna bör vara nödvändiga för att uppnå ett acceptabelt syfte och inte får gå längre än vad som kan motiveras med beaktande av ett samhälleligt intresse som ligger bakom inskränkingen i relation till de rättsgoda som ska inskränkas och att inskränkingar i grundläggande fri- och rättigheter kräver ett adekvat rättsskydd. Dessutom krävs det att begränsningarna inte får stå i strid med Finlands internationella förpliktelser vad gäller de mänskliga rättigheterna.

Grundläggande rättigheter i fråga om miljön

Enligt 20 § 1 mom. i grundlagen bär var och en ansvar för naturen och dess mångfald samt för miljön och kulturarvet. Ansvar för miljön enligt den bestämmelsen (grundläggande miljö rättigheter) genomförs genom den materiella lagstiftningen. Bestämmelsen omfattar både förhindrande av ödeläggning av miljön eller miljöförstöring och aktiva åtgärder för att gagna miljön.

Bestämmelsen uttrycker människornas alltomfattande ansvar för en sådan helhetslinje för den ekonomiska och samhälleliga verksamheten att den levande och icke-levande naturens mång-

fald kan bevaras (se RP 309/1993 rd, s. 70/II). Syftet med lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning är att främja miljökonsekvensbedömningen och ett enhetligt beaktande av bedömningen vid planering och beslutsfattande och samtidigt öka tillgången till information och möjligheterna att delta. Genom bestämmelserna i den föreslagna lagen klargörs och till vissa delar utvidgas förteckningen av de projekt som alltid hör till tillämpningsområdet för bedömningsförfarandet. Detta kan anses främja genomförandet av syftet med lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning och förtydliga dess tillämpningsområde. De föreslagna bestämmelserna har därför betydelse när det gäller att säkerställa att de grundläggande miljö-rättigheterna tillgodoses.

Medborgarnas deltagande

Enligt 20 § 2 mom. i grundlagen ska det allmänna verka för att alla tillförsäkras en sund miljö och att var och en har möjlighet att påverka beslut i frågor som gäller den egna livsmiljön. Förfarandet för myndigheternas beslutsfattande när det gäller att förebygga och hindra förorening av miljön baserar sig i stor utsträckning på miljöskyddslagens egna bestämmelser eller allmän lagstiftning om förvaltningsförfarande. Förfarandet vid miljökonsekvensbedömning är inom referensramen för beslutsfattande som gäller miljön i sig ett förfarande som säkerställer medborgarnas möjligheter att delta. Genom den föreslagna lagen klargörs den grupp av projekt som omfattas av bedömningsförfarandet. Den föreslagna lagen har betydelse för förverkligandet av medborgarnas möjligheter att delta.

Rättsskydd

Enligt 21 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättsskipningsorgan. Bestämmelser om rätten att söka ändring i beslut om tillämpning av förfarandet vid miljökonsekvensbedömning finns i 37 § i MKB-lagen. Genom den föreslagna ändringen görs inga ändringar i den paragrafen, men eftersom vissa projekt som en följd av den överförs till de projekt som alltid omfattas av MKB-förfarande från att ha varit sådana som omfattats av enskilda beslut om tillämpning av MKB-förfarande är det inte längre i fråga om dem möjligt att söka ändring när det gäller behovet av MKB-förfarande.

Projekt som förutsätter MKB-förfarande i den föreslagna ändringen har definierats tydligare och mera noggrant avgränsat än tidigare, som kan anses bidra till att förbättra rättsskyddet för de projektansvariga trots att möjligheten att söka ändring frångås. De projekt som föreslås bli fogade till förteckningen över projekt som alltid kräver MKB-förfarande har definierats noggrant avgränsade och exakt i bilaga 1 till den föreslagna lagen. Den föreslagna ändringen behövs med tanke på en effektiv miljökonsekvensbedömning, vilket i sin tur hänför sig till säkerställande av att de mål som anknyter till den grundläggande rättigheten till miljön uppnås. Det finns sålunda godtagbara och vägande skäl till att rättsskyddet begränsas på grund av att möjligheten att söka ändring frångås.

Näringsfrihet

Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Principen om näringsfrihet anses vara den grundläggande regeln när det gäller näringsidkande, men det är dock en regel som det är möjligt att avvika från när andra viktiga samhällseliga intressen talar för det.

De föreslagna ändringarna har inga direkta konsekvenser för näringsfriheten, eftersom MKB-förfarandet enligt lagen inte utgör ett hinder för att ett visst projekt ska genomföras. Ändringarna kan dock ha indirekta konsekvenser för näringsfriheten, eftersom tillstånd gällande ett projekt som omfattas av MKB-förfarande inte får beviljas förrän det till tillståndsansökan har fogats en miljökonsekvensbeskrivning och en motiverad slutsats. Dessutom ska man vid behandlingen av tillståndsbeslutet beakta konsekvensbeskrivningen och den motiverade slutsatsen. Då det genom den föreslagna ändringen fogas nya projekt till förteckningen över projekt som alltid omfattas av MKB-förfarande, kan de indirekta konsekvenserna för näringsfriheten i fråga om dessa öka så att de begränsar näringsfriheten. Också dessa konsekvenser gäller emellertid endast vissa projekt, eftersom största delen av de nya projekt som föreslås bli fogade till projektförteckningen också har omfattats av MKB-förfarande i systemet enligt den gällande lagstiftningen, dock genom enskilda beslut om tillämpning av förfarandet. De projekt som föreslås bli fogade till förteckningen över projekt som alltid kräver MKB-förfarande har definierats noggrant avgränsade och exakt i bilaga 1 till den föreslagna lagen. Den föreslagna ändringen behövs med tanke på en effektiv miljökonsekvensbedömning, vilket i sin tur hänför sig till säkerställande av att de mål som anknyter till den grundläggande rättigheten till miljöuppnås. Det finns sålunda godtagbara och vägande skäl för de små begränsningar som möjligen orsakas näringsfriheten. Den föreslagna ändringen tryggar målen i 20 § i grundlagen.

På de grunder som nämns ovan överensstämmer propositionen med grundlagen, och lagen kan stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av bilaga 1 till lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning

I enlighet med riksdagens beslut
ändras bilaga 1 till lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017) som följer:

Denna lag träder i kraft den 20 .

På projekt beträffande vilka information om programmet för miljökonsekvensbedömning före lagens ikraftträdande har givits genom kungörelse med stöd av 17 § i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017) eller med stöd av 8 a § i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (468/1994) eller beträffande vilka ett beslut om tillämpning av förfarandet vid miljökonsekvensbedömning i enskilda fall har fattats enligt 13 § i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017) eller 6 § i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (468/1994) tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag. Också på projekt i fråga om vilka planerna för miljökonsekvensbedömning har kungjorts i samband med planläggningen på det sätt som avses i 9 § i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

På projekt i fråga om vilka information om ansökan om tillstånd har givits offentligt eller parterna hörts enligt markanvändnings- och bygglagen (132/1999), vattenlagen (587/2011), miljöskyddslagen (527/2014), marktäktlagen (555/1981), gruvlagen (621/2011), landsvägslagen (503/2005), lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/1977), lagen om inlösningsstillstånd för vissa projekt som påverkar användningen av miljön (768/2004), banlagen (110/2007), kärnenergilagen (990/1987) eller lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005) eller för vilka tillstånd före denna lags ikraftträdande har beviljats enligt lagen om Finlands ekonomiska zon (1058/2004) eller luftfartslagen (864/2014) tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Helsingfors den 23 augusti 2018

Statsminister

Juha Sipilä

Bostads-, energi- och miljöminister Kimmo Tiilikainen

Bilaga

Bilaga 1
Projektförteckning

- 1) djurhållning och fiskodling
 - a) hönshus där man föder upp mer än 85 000 kycklingar eller 60 000 hönor,
 - b) svinhus där man föder upp mer än 3 000 svin (vikt över 30 kg/svin) eller 900 suggor,
 - c) pålsdjursfarmer för minst 16 000 avelshonor av mink eller iller med ungar eller för minst 7 000 avelshonor av räv eller mårhund med ungar,
 - d) fiskodlingar i havsområden där fiskbeståndet ökar med minst 1 000 000 kilogram per år,
- 2) tagande och bearbetning av naturtillgångar
 - a) brytning av gruvmineraler samt anrikning och bearbetning av dem på plats, när
 - gruvans areal överstiger 25 hektar, eller
 - den totala mängd som lösgörs är minst 550 000 ton om året,
 - b) tagande av sten, grus eller sand, om
 - täktområdets areal överstiger 25 hektar, eller
 - den substansmängd som tas ut är minst 200 000 kubikmeter fast mått om året,
 - c) utvinning av asbest eller anläggningar för behandling och omvandling av asbest eller produkter som innehåller asbest,
 - d) brytning, tillvaratagande, anrikning och bearbetning av uran eller torium, med undantag för småskalig bearbetning i laboratorier eller försöksanrikningsverk,
 - e) torvutvinning, om produktionsarealen överstiger 150 hektar,
 - f) förändring av bestående karaktär av skogs-, kärr- eller våtmarksnatur på ett område som är större än 200 hektar och som är att betrakta som enhetligt genom nydikning eller torrläggning av odikade kärr- och våtmarksområden, genom avlägsnande av trädbeståndet varaktigt eller genom förnyelse av området med trädarter som inte hör till Finlands naturliga flora,
 - g) utvinning av råolja eller naturgas i kommersiellt syfte,
- 3) byggande i vattendrag och vattenreglering
 - a) dammar och andra konstruktioner, om den uppdämda eller lagrade vattenmängden eller ökningen av vattenmängden överstiger 10 miljoner kubikmeter,
 - b) konstgjorda bassänger, om den uppdämda eller lagrade nya vattenmängden eller ökningen av vattenmängden överstiger 10 miljoner kubikmeter,
 - c) vattenregleringsprojekt, om vattendragets medelvattenföring överstiger 20 kubikmeter per sekund och vattenförings- eller vattenståndsförhållandena förändras betydligt i förhållande till utgångsläget,
 - d) ledning av vatten från ett vattendrag till ett annat, när syftet är att förebygga möjlig vattenbrist och den överförda volymen överstiger 3 kubikmeter per sekund, överföring av dricksvatten via rörledningar undantagen,
 - e) projekt som gäller översvämningsskydd med en nyttoyta på minst 1 000 hektar,
- 4) metallindustri
 - a) järn- eller stålverk,
 - b) anläggningar för produktion av icke-järnmetaller av malm, slig eller sekundärt råmaterial genom metallurgiska, kemiska eller elektrolytiska processer,
- 5) skogsindustri
 - a) massafabriker,
 - b) pappers- eller kartongfabriker med en produktionskapacitet på mer än 200 ton per dag,

6) kemisk industri

- a) råoljeraffinaderier, med undantag för anläggningar som enbart tillverkar smörjmedel,
- b) anläggningar för förgasning eller kondensering av minst 500 ton oljeskiffer, stenkol eller torv per dag,
- c) integrerade kemiska anläggningar för tillverkning i industriell skala av ämnen med användning av kemiska omvandlingsprocesser, där det framställs
 - organiska kemikalier,
 - oorganiska kemikalier,
 - fosfor-, kväve- eller kaliumbaserade (enkla eller sammansatta) gödselmedel,
 - bekämpningsmedel eller biocider,
 - farmaceutiska produkter med användning av kemiska eller biologiska processer, eller
 - sprängämnen,
- d) anläggningar för framställning eller produktion av bioetanol eller bioolja i industriell skala,

7) energiproduktion

- a) pannanläggningar eller kraftverk där den största bränsleeffekten är minst 300 megawatt,
- b) kärnkraftverk och andra kärnreaktorer, inklusive nedmontering eller avveckling av sådana kraftverk eller reaktorer, med undantag för forskningsanläggningar avsedda för produktion och konversion av klyvbara och fertila material vilkas högsta kontinuerliga termiska effekt inte överstiger 1 kilowatt; kärnkraftverk och andra kärnreaktorer upphör att vara sådana kraftverk när allt kärnbränsle, alla kärnavfall och alla andra radioaktiva avfall permanent har avlägsnats från kraftverksområdet,
- c) anläggningar för upparbetning av använt kärnbränsle,
- d) anläggningar som är planerade
 - för tillverkning eller isotopanrikning av kärnbränsle
 - för behandling av använt kärnbränsle eller högaktivt radioaktivt avfall
 - för slutförvaring av använt kärnbränsle
 - för slutförvaring av kärnavfall eller annat radioaktivt avfall, eller
 - för långtidslagring av använt kärnbränsle, annat kärnavfall eller annat radioaktivt avfall på en annan plats än där det producerats (planerad för mer än 10 år),
- e) vindkraftverksprojekt där de enskilda kraftverken är minst tio till antalet eller projektets totala kapacitet är minst 45 megawatt,

8) överföring och lagring av energi och substanser

- a) rörledningar med en diameter över DN 800 millimeter och en längd över 40 kilometer för transport av olja, kemikalier eller gas,
- b) mer än 15 kilometer långa kraftledningar ovan markytan för minst 220 kilovolt,
- c) lager för olja, petrokemiska eller kemiska produkter där lagercisternernas volym är sammanlagt minst 50 000 kubikmeter,
- d) anläggningar för avskiljning av koldioxidströmmar för geologisk lagring från anläggningar som omfattas av tillämpningsområdet för denna projektförteckning, eller andra anläggningar från vilka den årliga avskiljningen av koldioxid är minst 1,5 megaton,
- e) rörledningar för transport av koldioxid från avskiljningsanläggningar till lagringsplatser, vilkas diameter överstiger DN 800 millimeter och längd överstiger 40 kilometer, inklusive där till hörande tryckstegringsstationer,
- f) geologisk lagring av koldioxid, med undantag för lagring som görs för forskning, utveckling eller provning och där den sammanlagda mängden koldioxid är under 100 000 ton.

9) trafik

- a) byggande av motorvägar eller motortrafikleder,
- b) anläggande av en ny, minst 10 kilometer lång sammanhängande väg med fyra eller flera körfält,
- c) ny linjeföring eller breddning av en väg så att den sammanhängande vägsträcka med fyra eller flera körfält som härvid bildas är minst 10 kilometer lång,
- d) anläggande av järnvägar avsedda för fjärrtrafik,
- e) anläggande av flygplatser med en banlängd av minst 2 100 meter,
- f) havsfarleder, hamnar, lastnings- eller lossningskajer som i huvudsak byggs för handelssjöfart och är avsedda för fartyg med en dödvikt på mer än 1 350 ton,
- g) kanaler, farleder i inre farvatten för fartygstrafik eller insjöhamnar som byggs för fartyg med en dödvikt på mer än 1 350 ton,
- h) tunnlar mellan Finland och Estland,

10) vatten och avlopp

- a) tagande av grundvatten eller konstgjord grundvattenbildning, om dess årliga mängd är minst 3 miljoner kubikmeter,
- b) stora råvatten- eller avloppsvattentunnlar,
- c) behandlingsanläggningar för avloppsvatten vilka är dimensionerade för mer än 100 000 personekvivalenter,

11) avfallshantering

- a) avfallsbehandlingsanläggningar, där farligt avfall
 - förbränns,
 - behandlas kemiskt,
 - behandlas biologiskt och där anläggningen är dimensionerad för minst 5 000 ton avfall per år, eller
 - deponeras på en avstjälningsplats,
- b) avfallsbehandlingsanläggningar, där annat än farligt avfall
 - förbränns och där anläggningen är dimensionerad för minst 100 ton avfall per dygn,
 - behandlas kemiskt och där anläggningen är dimensionerad för minst 100 ton avfall per dygn,
 - behandlas biologiskt och där anläggningen är dimensionerad för minst 35 000 ton avfall per år, eller
 - deponeras på en avstjälningsplats som är dimensionerad för minst 50 000 ton avfall om året,

12) ändringar av projekt, om ändringarna till storleken motsvarar de projekt som avses i 1–11 punkten.

Bilaga 1 Projektförteckning

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1) djurhållning	1) djurhållning och fiskodling
hönshus och svinhus där man föder upp mer än	
a) 85 000 kycklingar eller 60 000 hönor,	a) hönshus där man föder upp mer än 85 000 kycklingar eller 60 000 hönor,
b) 3 000 svin (vikt över 30 kg/svin) eller	b) svinhus där man föder upp mer än 3 000 svin (vikt över 30 kg/svin) eller 900 suggor,
c) 900 suggor	c) pälsdjursfarmer för minst 16 000 avelshonor av mink eller iller med ungar eller för minst 7 000 avelshonor av räv eller mårddhund med ungar,
	d) fiskodlingar i havsområden där fiskbeståndet ökar med minst 1 000 000 kilogram per år,
2) tagande och bearbetning av naturtillgångar	2) tagande och bearbetning av naturtillgångar
a) brytning, anrikning och bearbetning av metallhaltiga malmer eller andra gruvmineraler, om den totala mängd som lösgörs är minst 550 000 ton om året, eller gruvdrift i dagbrott, vilkas areal överstiger 25 hektar,	a) brytning av gruvmineraler samt anrikning och bearbetning av dem på plats, när - gruvans areal överstiger 25 hektar, eller - den totala mängd som lösgörs är minst 550 000 ton om året,
b) tagande av sten, grus eller sand, om brytnings- eller täktområdets areal överstiger 25 hektar eller den substansmängd som tas ut är minst 200 000 kubikmeter fast mått om året,	b) tagande av sten, grus eller sand, om - täktområdets areal överstiger 25 hektar, eller - den substansmängd som tas ut är minst 200 000 kubikmeter fast mått om året,
c) utvinning av asbest eller anläggningar för behandling och omvandling av asbest eller produkter som innehåller asbest,	c) utvinning av asbest eller anläggningar för behandling och omvandling av asbest eller produkter som innehåller asbest
d) brytning, anrikning och bearbetning av uran, med undantag för provbrytning, provanrikning och annan motsvarande bearbetning,	d) brytning, tillvaratagande, anrikning och bearbetning av uran eller torium, med undantag för småskalig bearbetning i laboratorier eller försöksanrikningsverk,
e) torvutvinning, om den produktionsareal som är att betrakta som sammanhängande överstiger 150 hektar,	e) torvutvinning, om produktionsarealen överstiger 150 hektar,
f) förändring av bestående karaktär av skogs-, kärr- eller våtmarksnatur på ett område som är större än 200 hektar och som är att betrakta som enhetligt genom nydikning	f) förändring av bestående karaktär av skogs-, kärr- eller våtmarksnatur på ett område som är större än 200 hektar och som är att betrakta som enhetligt genom nydikning

eller torrläggning av odikade kärr- och våtmarksområden, genom avlägsnande av trädbeståndet varaktigt eller genom förnyelse av området med trädarter som inte hör till Finlands naturliga flora,	eller torrläggning av odikade kärr- och våtmarksområden, genom avlägsnande av trädbeståndet varaktigt eller genom förnyelse av området med trädarter som inte hör till Finlands naturliga flora,
g) utvinning av råolja eller naturgas i kommersiellt syfte,	g) utvinning av råolja eller naturgas i kommersiellt syfte,
3) byggande i vattendrag och vattenreglering	3) byggande i vattendrag och vattenreglering
a) dammar och andra konstruktioner, om den uppdämda eller lagrade vattenmängden eller ökningen av vattenmängden överstiger 10 miljoner kubikmeter,	a) dammar och andra konstruktioner, om den uppdämda eller lagrade vattenmängden eller ökningen av vattenmängden överstiger 10 miljoner kubikmeter,
b) konstgjorda bassänger, om den uppdämda eller lagrade nya vattenmängden eller ökningen av vattenmängden överstiger 10 miljoner kubikmeter,	b) konstgjorda bassänger, om den uppdämda eller lagrade nya vattenmängden eller ökningen av vattenmängden överstiger 10 miljoner kubikmeter,
c) vattenregleringsprojekt, om vattendragets medelvattenföring överstiger 20 kubikmeter per sekund och vattenförings- eller vattenståndsförhållandena förändras betydligt i förhållande till utgångsläget,	c) vattenregleringsprojekt, om vattendragets medelvattenföring överstiger 20 kubikmeter per sekund och vattenförings- eller vattenståndsförhållandena förändras betydligt i förhållande till utgångsläget,
d) ledning av vatten från ett vattendrag till ett annat där den överförda volymen överstiger 3 kubikmeter per sekund,	d) ledning av vatten från ett vattendrag till ett annat, <i>när syftet är att förebygga möjlig vattenbrist</i> och den överförda volymen överstiger 3 kubikmeter per sekund, <i>överföring av dricksvatten via rörledningar undantagen,</i>
e) projekt som gäller översvämningsskydd med en nyttoyta på minst 1 000 hektar,	e) projekt som gäller översvämningsskydd med en nyttoyta på minst 1 000 hektar,
4) metallindustri	4) metallindustri
a) <i>gjuterier eller smältverk vars produktion är minst 5 000 ton om året,</i>	a) järn- eller stålverk,
b) <i>järnverk, stålverk, sinterverk, produktionsanläggningar för järnlegeringar eller rostverk,</i>	b) <i>anläggningar för produktion av icke-järnmetaller av malm, slig eller sekundärt råmaterial genom metallurgiska, kemiska eller elektrolytiska processer;</i>
c) <i>metallverk eller rostverk där andra metaller än järnmetaller förädlas,</i>	
5) skogsindustri	5) skogsindustri
a) massafabriker,	a) massafabriker,
b) pappers- eller kartongfabriker med en produktionskapacitet på mer än 200 ton per dag,	b) pappers- eller kartongfabriker med en produktionskapacitet på mer än 200 ton per dag,

6) kemisk industri och produktion av mineralprodukter	6) kemisk industri
a) råoljeraffinaderier,	a) råoljeraffinaderier, <i>med undantag för anläggningar som enbart tillverkar smörjmedel,</i>
b) anläggningar för förgasning eller kondensering av minst 500 ton oljeskiffer, stenkol eller torv per dag,	b) anläggningar för förgasning eller kondensering av minst 500 ton oljeskiffer, stenkol eller torv per dag,
c) fabriker för produktion av konstfibrer,	c) integrerade kemiska anläggningar för tillverkning i industriell skala av ämnen med användning av kemiska omvandlingsprocesser, där det framställs - organiska kemikalier, - oorganiska kemikalier, - fosfor-, kväve- eller kaliumbaserade (enkla eller sammansatta) gödselmedel, - bekämpningsmedel eller biocider, - farmaceutiska produkter med användning av kemiska eller biologiska processer, eller - sprängämnen,
d) anläggningar som använder lösningsmedel eller medel innehållande lösningsmedel och som använder minst 1 000 ton lösningsmedel per år,	d) anläggningar för framställning eller produktion av bioetanol eller bioolja i industriell skala,
e) fabriker för omfattande produktion av farliga kemikalier som avses i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005),	
f) fabriker för produktion av mineralull eller cement,	
7) energiproduktion	7) energiproduktion
a) pannanläggningar eller kraftverk där den största bränsleeffekten är minst 300 megawatt,	a) pannanläggningar eller kraftverk där den största bränsleeffekten är minst 300 megawatt,
b) kärnkraftverk och andra kärnreaktorer, inklusive nedmontering eller avveckling av sådana kraftverk eller reaktorer, med undantag för forskningsanläggningar avsedda för produktion och konversion av klyvbara och fertila material vilkas högsta kontinuerliga termiska effekt inte överstiger 1 kilowatt; kärnkraftverk och andra kärnreaktorer upphör att vara sådana kraftverk när allt kärnbränsle och andra radioaktivt förorenade	b) kärnkraftverk och andra kärnreaktorer, inklusive nedmontering eller avveckling av sådana kraftverk eller reaktorer, med undantag för forskningsanläggningar avsedda för produktion och konversion av klyvbara och fertila material vilkas högsta kontinuerliga termiska effekt inte överstiger 1 kilowatt; kärnkraftverk och andra kärnreaktorer upphör att vara sådana kraftverk när allt kärnbränsle, alla kärnfall och alla andra radi-

<i>element</i> permanent har avlägsnats från kraftverksområdet,	<i>oaktiva avfall</i> permanent har avlägsnats från kraftverksområdet,
c) anläggningar för upparbetning av bestrålat kärnbränsle,	c) anläggningar för upparbetning av <i>använt</i> kärnbränsle,
d) anläggningar som är planerade - för framställning eller isotopanrikning av kärnbränsle - för behandling av bestrålat kärnbränsle eller högaktivt radioaktivt avfall - för slutförvaring av bestrålat kärnbränsle - <i>endast</i> för slutförvaring av radioaktivt avfall eller - <i>endast</i> för lagring av <i>bestrålat</i> kärnbränsle eller radioaktivt avfall på en annan plats än där det producerats (planerad för mer än 10 år),	d) anläggningar som är planerade - för <i>tillverkning</i> eller isotopanrikning av kärnbränsle - för behandling av <i>använt</i> kärnbränsle eller högaktivt radioaktivt avfall - för slutförvaring av <i>använt</i> kärnbränsle - för slutförvaring av <i>kärnavfall</i> eller annat radioaktivt avfall, eller - för <i>långtidslagring</i> av <i>använt</i> kärnbränsle, <i>annat kärnavfall</i> eller <i>annat</i> radioaktivt avfall på en annan plats än där det producerats (planerad för mer än 10 år),
e) vindkraftsverksprojekt där de enskilda kraftverken är minst tio till antalet eller projektets totala kapacitet är minst 30 megawatt,	e) vindkraftsverksprojekt där de enskilda kraftverken är minst tio till antalet eller projektets totala kapacitet är minst <i>45 megawatt</i> ,
8) överföring och lagring av energi och substanser	8) överföring och lagring av energi och substanser
a) stamledningar för fjärrtransport av olja eller andra vätskor, dock inte vatten och avloppsvatten,	a) <i>rörledningar med en diameter över DN 800 millimeter och en längd över 40 kilometer för transport av olja, kemikalier eller gas,</i>
<i>b) gasledningar som är över 40 kilometer långa och har en diameter på över DN 800 millimeter,</i>	
c) mer än 15 kilometer långa kraftledningar ovan markytan för minst 220 kilovolt;	b) mer än 15 kilometer långa kraftledningar ovan markytan för minst 220 kilovolt,
d) lager för olja, petrokemiska eller kemiska produkter där lagercisternernas volym är sammanlagt minst 50 000 kubikmeter,	c) lager för olja, petrokemiska eller kemiska produkter där lagercisternernas volym är sammanlagt minst 50 000 kubikmeter,
e) anläggningar för avskiljning av koldioxidströmmar för geologisk lagring från anläggningar som omfattas av tillämpningsområdet för denna projektförteckning, eller andra anläggningar från vilka den årliga avskiljningen av koldioxid är minst 1,5 megaton,	d) anläggningar för avskiljning av koldioxidströmmar för geologisk lagring från anläggningar som omfattas av tillämpningsområdet för denna projektförteckning, eller andra anläggningar från vilka den årliga avskiljningen av koldioxid är minst 1,5 megaton,
f) rörledningar för transport av koldioxid från avskiljningsanläggningar till lagringsplatser, vilkas diameter överstiger DN 800 millimeter och längd överstiger 40 kilometer, inklusive där till hörande tryckstegrings-	e) rörledningar för transport av koldioxid från avskiljningsanläggningar till lagringsplatser, vilkas diameter överstiger DN 800 millimeter och längd överstiger 40 kilometer, inklusive där till hörande tryckstegrings-

RP 102/2018 rd

stationer,	stationer,
g) geologisk lagring av koldioxid, med undantag för lagring som görs för forskning, utveckling eller provning och där den sammanlagda mängden koldioxid är under 100 000 ton,	f) geologisk lagring av koldioxid, med undantag för lagring som görs för forskning, utveckling eller provning och där den sammanlagda mängden koldioxid är under 100 000 ton,
9) trafik	9) trafik
a) byggande av motorvägar eller motortrafikleder,	a) byggande av motorvägar eller motortrafikleder,
b) anläggande av en ny, minst 10 kilometer lång sammanhängande väg med fyra eller flera körfält,	b) anläggande av en ny, minst 10 kilometer lång sammanhängande väg med fyra eller flera körfält,
c) ny linjeföring eller breddning av en väg så att den sammanhängande vägsträcka med fyra eller flera körfält som härvid bildas är minst 10 kilometer lång,	c) ny linjeföring eller breddning av en väg så att den sammanhängande vägsträcka med fyra eller flera körfält som härvid bildas är minst 10 kilometer lång,
d) anläggande av järnvägar avsedda för fjärrtrafik,	d) anläggande av järnvägar avsedda för fjärrtrafik,
e) anläggande av flygplatser med en banlängd av minst 2 100 meter,	e) anläggande av flygplatser med en banlängd av minst 2 100 meter,
f) havsfarleder, hamnar, lastnings- eller lossningskajer som i huvudsak byggs för handelssjöfart och är avsedda för fartyg på mer än 1 350 ton,	f) havsfarleder, hamnar, lastnings- eller lossningskajer som i huvudsak byggs för handelssjöfart och är avsedda för fartyg <i>med en dödvikt</i> på mer än 1 350 ton,
g) kanaler, farleder i inre farvatten för fartygstrafik eller insjöhamnar som byggs för fartyg på mer än 1 350 ton,	g) kanaler, farleder i inre farvatten för fartygstrafik eller insjöhamnar som byggs för fartyg <i>med en dödvikt</i> på mer än 1 350 ton,
	h) <i>tunnlar mellan Finland och Estland,</i>

10) vatten och avlopp	10) vatten och avlopp
a) tagande av grundvatten eller konstgjord grundvattenbildning, om dess årliga mängd är minst 3 miljoner kubikmeter,	a) tagande av grundvatten eller konstgjord grundvattenbildning, om dess årliga mängd är minst 3 miljoner kubikmeter,
b) stora råvatten- eller avloppsvattentunnlar,	b) stora råvatten- eller avloppsvattentunnlar,
c) behandlingsanläggningar för avloppsvatten vilka är dimensionerade för mer än 100 000 personekvivalenter,	c) behandlingsanläggningar för avloppsvatten vilka är dimensionerade för mer än 100 000 personekvivalenter
11) avfallshantering	11) avfallshantering
a) anläggningar för behandling av farligt avfall vilka tar emot farligt avfall för förbränning, fysikalisk-kemisk behandling eller deponering på en avstjälningsplats samt sådana anläggningar för biologisk behandling som är dimensionerade för minst 5 000 ton farligt avfall om året,	a) avfallsbehandlingsanläggningar, där farligt avfall - förbränns, - behandlas <i>kemiskt</i>, - behandlas biologiskt och där anläggningen är dimensionerad för minst 5 000 ton avfall per år, eller - deponeras på en avstjälningsplats,
b) anläggningar för förbränning eller fysikalisk-kemisk behandling av annat avfall än farligt avfall vilka är dimensionerade för mer än 100 ton avfall per dygn samt anläggningar för biologisk behandling vilka är dimensionerade för minst 20 000 ton avfall om året,	b) avfallsbehandlingsanläggningar, där annat än farligt avfall - förbränns och där anläggningen är dimensionerad för minst 100 ton avfall per dygn, - behandlas <i>kemiskt</i> och där anläggningen är dimensionerad för <i>minst</i> 100 ton avfall per dygn, - behandlas biologiskt och där anläggningen är dimensionerad för minst 35 000 ton avfall per år, eller - <i>deponeras på en avstjälningsplats som är dimensionerad för minst 50 000 ton avfall om året,</i>
c) avstjälningsplatser för kommunalt avfall eller slam vilka är dimensionerade för minst 20 000 ton avfall om året,	
d) avstjälningsplatser för annat än i a- och c-punkterna avsett avfall vilka är dimensionerade för minst 50 000 ton avfall om året,	
12) ändringar av projekt, om ändringarna till storleken motsvarar de projekt som avses i 1–11 punkten.	12) ändringar av projekt, om ändringarna till storleken motsvarar de projekt som avses i 1–11 punkten.